

**GODIŠNJI IZVJEŠTAJ O
KORPORATIVNOM UPRAVLJANJU**

2014.

**HRVATSKA AGENCIJA ZA
NADZOR FINANCIJSKIH USLUGA**

HANFA

Hrvatska agencija za nadzor financijskih usluga
Miramarska 24b, 10000 Zagreb
www.hanfa.hr
Telefon: +385 1 6173 200
Telefax: +385 1 4811 406

Grafička priprema: Michel d.o.o.

ISSN 1848-2333

Molimo korisnike ove publikacije da prilikom korištenja podataka obvezno navedu izvor.

Godišnji izvještaj o korporativnom upravljanju 2014.

Sadržaj

Uvod	4
1. Godišnji izvještaj o korporativnom upravljanju izdavatelja dionica	5
1.1. Uvod	5
1.2. Kapital i podrijetlo kapitala	9
1.2.1. Temeljni kapital	9
1.2.2. Vlasnička struktura	9
1.2.3. Podrijetlo kapitala izdavatelja	12
1.3. Organi izdavatelja	15
1.3.1. Uprava	15
1.3.2. Nadzorni odbor	22
1.3.3. Naknade	29
1.3.4. Naknade članovima uprave izdavatelja dionica	30
1.3.5. Naknade članovima nadzornog odbora izdavatelja dionica	34
1.3.6. Naknade višem rukovodstvu izdavatelja dionica	35
1.3.7. Transakcije s povezanim osobama	35
1.3.8. Sukob interesa	36
1.3.9. Glavna skupština	37
1.4. Revizija i kontrola	39
1.4.1. Unutarnja revizija i kontrola	39
1.4.2. Upravljanje rizicima društva	41
1.4.3. Vanjska revizija	42
1.5. Odnosi s ulagateljima	44
1.5.1. Internetske stranice izdavatelja	44
1.5.2. Isplata dividende	44
2. Godišnji izvještaj o korporativnom upravljanju izdavatelja korporativnih obveznica	32
2.1. Kapital i podrijetlo kapitala izdavatelja obveznica	45
Temeljni kapital	45
2.1.1. Vlasnička struktura izdavatelja korporativnih obveznica	46
2.1.2. Vlasnička struktura imatelja korporativnih obveznica	48
2.2. Organi izdavatelja	48
2.2.1. Uprava	49
2.2.2. Nadzorni odbor	52
2.3. Naknade	55
2.3.1. Naknade članovima uprave	55
2.3.2. Naknade članovima nadzornog odbora	57
2.3.3. Transakcije s povezanim osobama	57
2.3.4. Sukob interesa	58
2.4. Revizija i kontrola	58
2.4.1. Unutarnja revizija i kontrola	58
2.4.2. Upravljanje rizicima društva	59
2.4.3. Vanjska revizija	59
Popis tablica	60
Popis grafikona	61

Uvod

Hrvatska agencija za nadzor financijskih usluga (dalje u tekstu: Hanfa) i petu je godinu zaredom izradila Godišnji izvještaj o korporativnom upravljanju (dalje u tekstu: Izvještaj), u kojem je vidljiva razina korporativnog upravljanja izdavatelja čiji su vrijednosni papiri uvršteni na uređeno tržište u Republici Hrvatskoj.

Korporativno upravljanje na području Europske unije i ostalih zemalja u regiji i svijetu usmjereno je na povećanje odgovornosti relevantnih osoba unutar društva te jačanje mehanizama unutarnje i vanjske kontrole, kao i povećanje zahtjeva transparentnosti poslovanja prema dioničarima i ulagateljima.

Izvori podataka

Kao i prethodnih godina, za izradu petog broja Izvještaja podaci su prikupljeni izravno od izdavatelja, od Zagrebačke burze d.d. (dalje u tekstu: Zagrebačka burza), od Središnjeg klirinškog depozitarnog društva d.d. (dalje u tekstu: SKDD) te iz sudskog registra.

Upitnik za izradu godišnjeg izvještaja o korporativnom upravljanju za 2014. godinu (dalje u tekstu: Upitnik) odnosi se na sve izdavatelje čije su dionice i/ili obveznice bile uvrštene na uređeno tržište Zagrebačke burze na dan 31. prosinca 2014. godine. Upitnik je opsežan i sadrži pitanja o osnovnim podacima izdavatelja, vlastitim dionicama, strukturi uprave i nadzornog odbora, sjednicama uprave i nadzornog odbora, komisijama nadzornog odbora, naknadama i opcijama članovima uprave i nadzornog odbora, svim održanim glavnim skupštinama, Kodeksu korporativnog upravljanja¹, unutarnjoj i vanjskoj kontroli i rizicima, sukobu interesa, isplata dividendi itd.

U skladu s Pravilnikom o podacima koje su izdavatelji čiji su vrijednosni papiri uvršteni na uređeno tržište u Republici Hrvatskoj obvezni dostavljati Hrvatskoj agenciji za nadzor financijskih usluga te o obliku, rokovima i načinu njihovog dostavljanja (Narodne novine, br. 66/14), rok za dostavu Upitnika bio je 30. lipnja 2015. godine.

Tržište kapitala u 2014. godini

Na tržištu kapitala tijekom 2014. nije bilo značajnijih pomaka. Trgovanje na Zagrebačkoj burzi iznosilo je 3,9 mlrd. kuna, čime je zabilježilo blagi porast (2,4%) u odnosu na 2013., a tome je najviše pridonijelo povećanje trgovanja obveznicama unutar knjige ponuda te blok prometa dionicama. Veći porast od burzovnih pokazatelja zabilježila je ukupna tržišna kapitalizacija svih financijskih instrumenata, i to od čak 10%, te je iznosila 202,1 mlrd. kuna, čemu je u prvom redu pridonijelo povećanje tržišne kapitalizacije obveznica. Tržišna kapitalizacija koncentrirana je u malom broju dionica pa tako najvećih pet dionica nosi 58,3% vrijednosti tržišta, dok je u prvih pet dionica s najvećom free float kapitalizacijom koncentrirano 46% ukupne tržišne

¹ Kodeks koji su izradili Zagrebačka burza i Hanfa, a čiji je cilj uspostaviti visoke standarde korporativnog upravljanja i transparentnosti poslovanja dioničkih društava. Također, cilj je Kodeksa dobrim i odgovornim upravljanjem te nadziranjem poslovnih i upravljačkih funkcija dioničkih društava zaštititi u prvom redu ulagatelje, a zatim i druge nositelje interesa.

kapitalizacije. Najlikvidnija dionica i u 2014. bila je ona Hrvatskog telekoma d.d., a nosila je 23% ukupnog prometa. Od tržišnih pokazatelja pojedini dionički indeksi kretali su se u različitim smjerovima: CROBEX je ostvario pad od 2,7% iako je tijekom godine dosegnuo i razinu veću od 1.900 bodova, što je bio porast od gotovo 6% u odnosu na kraj 2013. godine, dok je CROBEX10 narastao za 1,2%. Uveden je i novi dionički indeks, CROBEXtr, koji u izračun uključuje i podatak o isplati dividendi i koji je zabilježio blagi rast od 0,6%.

1. Godišnji izvještaj o korporativnom upravljanju izdavatelja dionica

1.1. Uvod

Od 152 izdavatelja čije su dionice bile uvrštene na uređeno tržište Zagrebačke burze na dan 31. prosinca 2014. godine 141 izdavatelj dostavio je ispunjen Upitnik. Ukupna tržišna kapitalizacija izdavatelja koji su dostavili podatke iznosila je 121 mlrd. kuna odnosno 99,83% tržišne kapitalizacije svih izdavatelja s uvrštenim dionicama. Na dan 31. prosinca 2014. četiri izdavatelja bila su u stečaju, jedan u postupku likvidacije, a 12 u postupku predstečajne nagodbe.

Broj izdavatelja i dionica

Tijekom 2014. godine nastavljen je trend smanjenja broja izdavatelja na uređenom tržištu.

Na dan 31. prosinca 2014. broj izdavatelja iznosio je 152 i smanjio se za 7,88% u odnosu na godinu prije, kada je bilo uvršteno 13 izdavatelja više (165), odnosno za 17,39% u odnosu na dan 31. prosinca 2012. godine, kada su bila uvrštena 184 izdavatelja.

Od ukupno 152 izdavatelja na dan 31. prosinca 2014. dionice ukupno 22 izdavatelja bile su uvrštene na službeno tržište, dok su dionice 130 izdavatelja bile uvrštene na redovito tržište. Na dan 31. prosinca 2013. od ukupno 165 izdavatelja dionice 21 izdavatelja bile su uvrštene na službeno tržište, a dionice njih 144 na redovito. Na dan 31. prosinca 2012. od ukupno 184 izdavatelja dionice 21 izdavatelja bile su uvrštene na službeno tržište, a dionice njih 163 na redovito.

Tijekom 2014. broj uvrštenih redovnih dionica smanjio se za 15 u odnosu na dan 31. prosinca 2013. godine. Broj uvrštenih povlaštenih dionica smanjio se za 7 u odnosu na dan 31. prosinca 2013., kada je bilo uvršteno 15 povlaštenih dionica.

Dionice kojima se još nije trgovalo

Do dana 31. prosinca 2014. na Zagrebačkoj burzi još se nikada nije trgovalo s osam uvrštenih dionica od osam različitih izdavatelja. Riječ je o dionicama sljedećih izdavatelja: redovna dionica izdavatelja 3. MAJ BRODOGRADILIŠTE d.d. (3MAJ-R-A), redovna dionica izdavatelja Dalma d.d. (DALS-R-A), redovna dionica izdavatelja Kapitalni fond d.d. (KAPF-R-A), redovna dionica izdavatelja PAN-papirna industrija-trgopromet d.d. (PAN-R-A), povlaštena dionica izdavatelja Plava laguna d.d. (PLAG-P-A), redovna dionica izdavatelja Poljoprivredno poduzeće Orahovica d.d. (PPOR-R-A), povlaštena dionica izdavatelja Pounje d.d. (PUNT-P-A) i redovna dionica izdavatelja Vodoprivreda Zagreb d.d. (VDZG-R-A).

U odnosu na dan 31. prosinca 2013. broj uvrštenih dionica kojima se nije trgovalo smanjio se za šest, i to zbog konverzije dionica izdavatelja Croatia Airlines d.d. CRAL-P-A, CRAL-P-A1, CRAL-P-A2, CRAL-P-A3 i CRAL-P-A4 u CRAL-R-A te transakcije povlaštenim dionicama izdavatelja Istarska kreditna banka Umag d.d.

Uvrštenja

Nakon što tijekom 2011., 2012. i 2013. nije bilo uvrštenja novih izdavatelja ni na službenom ni na redovitom tržištu Zagrebačke burze, tijekom 2014. godine dionice jednog izdavatelja (Hoteli Zlatni Rat d.d.) prvi put su uvrštene na redovito, a dionice jednog izdavatelja (Valamar Riviera d.d.) na službeno tržište Zagrebačke burze.

Tijekom 2014. godine 16 izdavatelja povuklo je svoje dionice s redovitog, a ni jedan sa službenog tržišta; tijekom 2013. godine 18 izdavatelja povuklo je svoje dionice s redovitog, a jedan sa službenog tržišta, dok je u 2012. godini 21 izdavatelj povukao dionice s redovitog, a ni jedan sa službenog tržišta. Tijekom 2014. godine dionice ni jednog izdavatelja nisu prešle iz redovitog u službeno tržište, kao ni sa službenog u redovito tržište.

Sektorska podjela

a) Podjela na financijski i nefinancijski sektor

Izdavatelji su podijeljeni na financijski i nefinancijski sektor. U financijski sektor ubrajaju se financijske institucije i zatvoreni alternativni investicijski fondovi, a u nefinancijski sektor ubrajaju se ostale djelatnosti.

Na kraju 2014. od ukupno 152 izdavatelja dionica njih 20 (13,16%) pripadalo je financijskom, a ostalih 132 (86,84%) nefinancijskom sektoru. Na kraju 2013. od ukupno 165 izdavatelja dionica njih 22 (13,33%) pripadalo je financijskom, a ostalih 143 (86,67%) nefinancijskom sektoru. Na kraju 2012. od ukupno 184 izdavatelja dionica njih 27 (14,67%) pripadalo je financijskom, a ostalih 157 (85,33%) nefinancijskom sektoru.

b) Podjela na grupe djelatnosti

Financijski i nefinancijski sektor podijeljeni su u potkategorije, a kretanje broja izdavatelja prema navedenim djelatnostima na kraju 2012., 2013. i 2014. prikazano je u Tablici 1.1.

Tablica 1.1. Podjela izdavatelja prema grupama djelatnosti na dan 31.12.2012., 2013. i 2014.

Grupa djelatnosti	Broj izdavatelja			
	2012.	2013.	2014.	Promjena 2013./2014.
FINANCIJSKI SEKTOR				
Banke	14	13	11	-2
Osiguranje	6	5	5	0
ZIF	7	4	4	0
NEFINANCIJSKI SEKTOR				
Poljoprivreda	7	5	5	0
Industrija				0
a. Brodogradnja	4	4	4	0
b. Drvena industrija	3	3	2	-1
c. Energija	1	1	1	0
d. Farmaceutika	3	3	3	0
e. Hrana, piće, duhan	22	20	20	0
f. Kemijska industrija	5	5	4	-1
g. Metaloprerađivačka industrija	8	6	6	0
h. Tekstilna industrija	5	4	4	0
i. Ostala industrija	1	0	0	0
Građevinarstvo	12	11	10	-1
Nekretnine	4	6	4	-2
Telekomunikacije	5	5	4	-1
Transport	10	10	8	-2
Trgovina	19	18	18	0
Turizam	44	38	35	-3
Ostale djelatnosti	4	4	4	0
UKUPNO	184	165	152	-13

Izvor: Hanfa, Zagrebačka burza

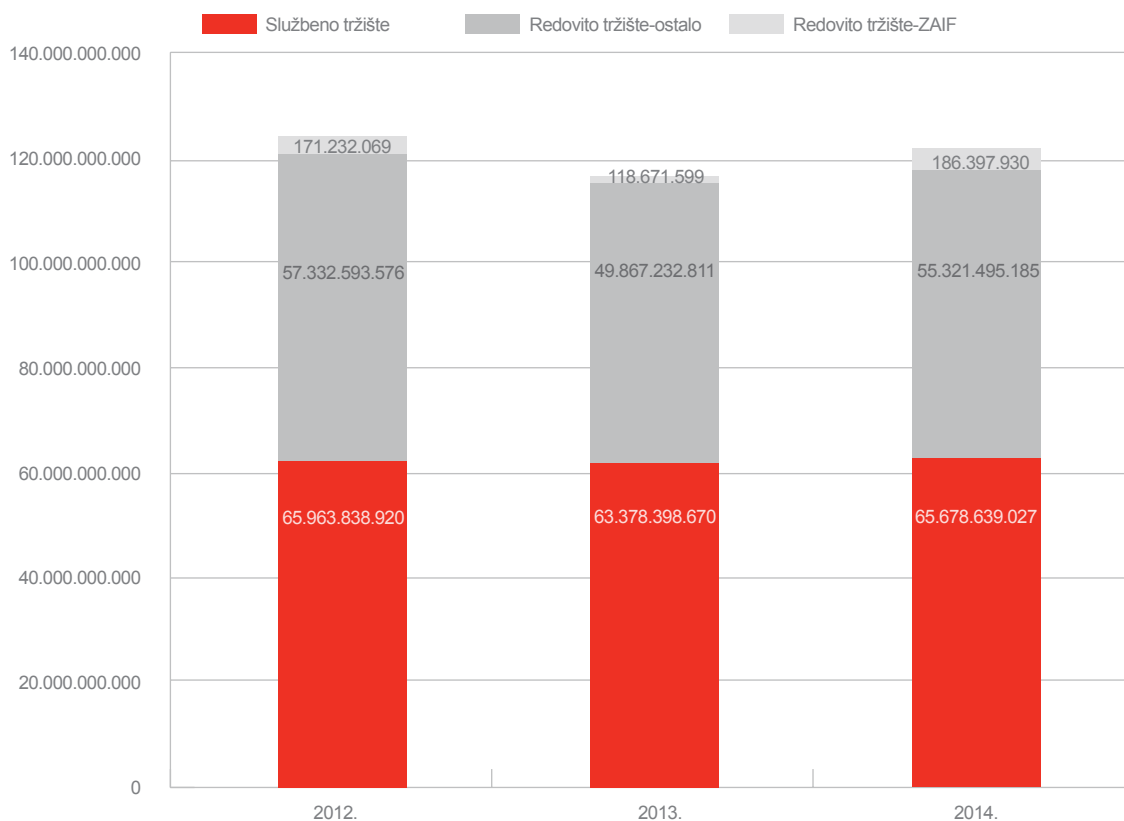
Najveći broj izdavatelja na kraju 2014. bio je iz turističke djelatnosti, a zatim iz prehrambene industrije te iz trgovine.

Od 13 izdavatelja koji su izvrstili dionice s uređenog tržišta tijekom 2014. dva su bila iz financijskog, a 11 iz nefinancijskog sektora. Najčešći razlog izvrštenja dionica tijekom 2014. bila je odluka glavne skupštine izdavatelja (sedam izdavatelja). Tri izdavatelja povukla su dionice s uređenog tržišta zbog otvaranja stečajnog postupka, odnosno dionice izdavatelja povučene su s uređenog tržišta na zahtjev stečajnih upravitelja. Tri izdavatelja izvrstila su dionice s uređenog tržišta zbog provedenog postupka istiskivanja manjinskih dioničara. Dionice dva izdavatelja povučene su s uvrštenja na uređenom tržištu zbog pripajanja izdavatelja drugim društvima, a jedan je izdavatelj izvršio konverziju povlaštenih u redovne dionice.

Tržišna kapitalizacija

Kretanje tržišne kapitalizacije prema vrstama tržišta na kraju 2012., 2013. i 2014. godine prikazano je na Grafikonu 1.1.

Grafikon 1.1. Tržišna kapitalizacija uređenog tržišta Zagrebačke burze na dan 31.12.2012., 2013. i 2014. godine

Izvor: Zagrebačka burza

- Tijekom 2014. ukupna tržišna kapitalizacija službenog tržišta porasla je za 3,63%, odnosno na dan 31. prosinca 2014. iznosila je 65,7 mlrd. kuna.
- Tijekom 2014. ukupna tržišna kapitalizacija redovitog tržišta porasla je za 11,05%, odnosno na dan 31. prosinca 2014. iznosila je 55,5 mlrd. kuna.
- Tržišna kapitalizacija izdavatelja koji su dostavili Upitnik za 2014. godinu (141 izdavatelj) na dan 31. prosinca 2014. iznosila je 121 mlrd. kuna.

1.2. Kapital i podrijetlo kapitala

U nastavku je analiziran temeljni kapital izdavatelja prema podacima iz sudskog registra, tržišna kapitalizacija izdavatelja prema podacima Zagrebačke burze te distribucija kapitala, vlasnička struktura te podrijetlo kapitala prema podacima SKDD-a.

1.2.1. Temeljni kapital

Temeljni kapital predstavlja početni kapital izdavatelja kojim izdavatelj započinje poslovanje. Najniži propisani iznos temeljnog kapitala za dionička društva u Republici Hrvatskoj jest 200.000,00 kuna. S aspekta dioničara najvažnija je funkcija temeljnog kapitala da, ovisno o nominalnim iznosima pojedinih dionica na koje je temeljni kapital podijeljen, služi kao mjerilo za uređenje unutarnjih odnosa među dioničarima.

Temeljni kapital 152 izdavatelja dionica na kraju 2014. iznosio je 58,6 mlrd. kuna, dok je na kraju 2013. za 165 izdavatelja iznosio 60,4 mlrd. kuna, odnosno 3,1% više. U odnosu na 2012., kada je bilo uvršteno 32 izdavatelja više, temeljni kapital smanjen je za 7,8 mlrd. kuna.

Iznos temeljnog kapitala izdavatelja dionica kretao se u rasponu od 15,2 mil. kuna do 9 mlrd. kuna.

Prema podacima iz sudskog registra, ukupno 16 izdavatelja (dva izdavatelja manje nego tijekom 2013. godine) povećalo je tijekom 2014. temeljni kapital, a 16 je izdavatelja (tri izdavatelja više nego tijekom 2013. godine) smanjilo temeljni kapital

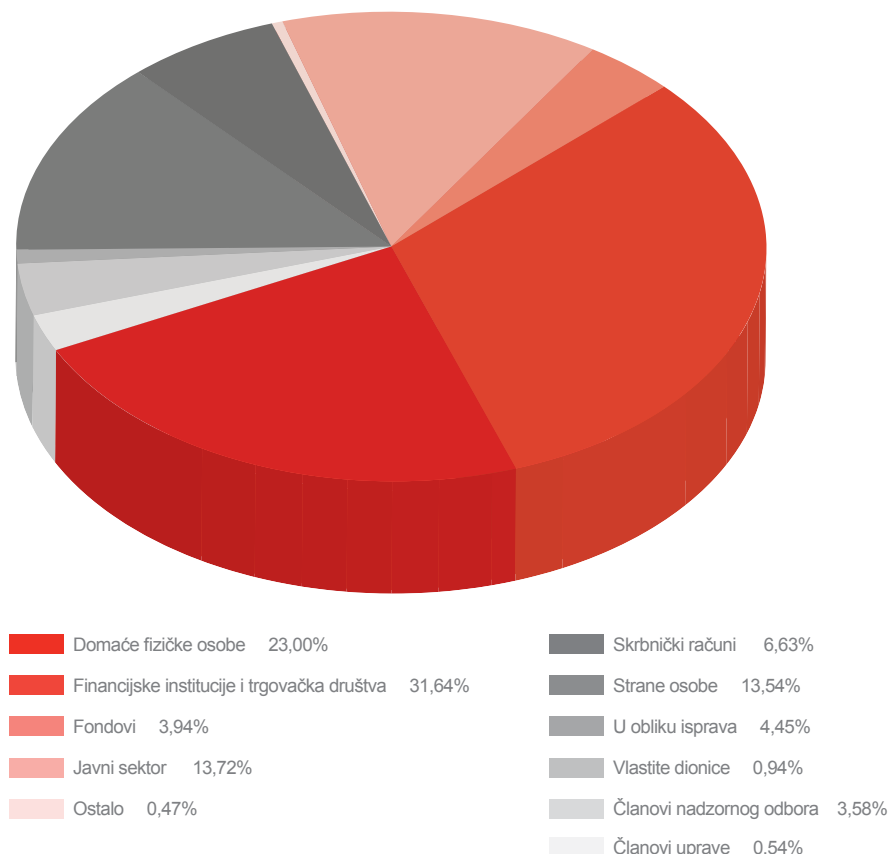
1.2.2. Vlasnička struktura

Podaci o vlasničkoj strukturi izdavatelja dionica izrađeni su na temelju podataka SKDD-a. Vlasnička struktura promatrana je po grupama dioničara na način da ukupan zbroj svih grupa čini 100% vlasničke strukture izdavatelja, što znači da jedan dioničar može biti raspoređen samo u jednu grupu. Grupe na koje je podijeljena vlasnička struktura dioničkih društava jesu sljedeće:

- vlastite dionice,
- financijske institucije i trgovačka društva,
- fondovi (investicijski i mirovinski fondovi sa sjedištem u Republici Hrvatskoj),
- javni sektor (Republika Hrvatska),
- članovi uprave,
- članovi nadzornog odbora,
- domaće fizičke osobe (osim članova uprave i nadzornog odbora),
- strane osobe (osim članova uprave i nadzornog odbora),
- skrbnički računi,
- ostalo.

Na Grafikonu 1.2. prikazana je vlasnička struktura izdavatelja dionica na dan 31. prosinca 2014. godine prema prethodno navedenim kategorijama.

Grafikon 1.2. Vlasnička struktura izdavatelja dionica na dan 31.12.2014. godine

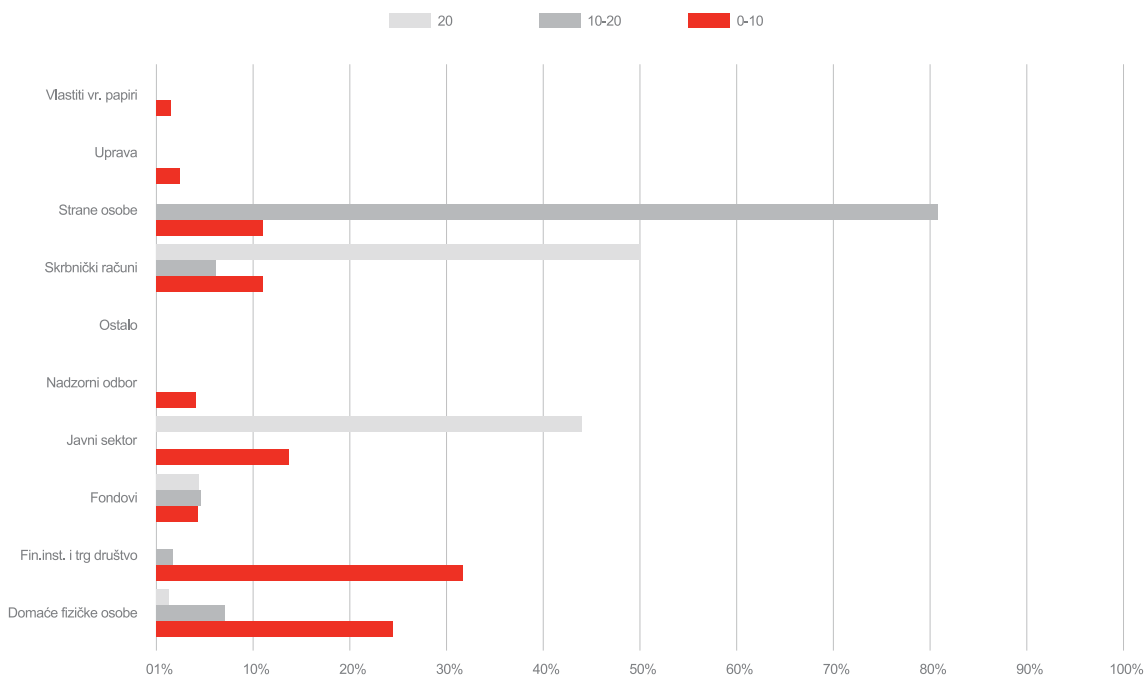

Izvor: SKDD

- U vlasničkoj strukturi izdavatelja dionica na dan 31. prosinca 2014. najviše su bile zastupljene financijske institucije i trgovačka društva sa 31,64% udjela (32,77% udjela u 2013.) te domaće fizičke osobe sa 23% udjela (37,09% udjela u 2013.). Javni sektor odnosno Republika Hrvatska povećala je udjel u odnosu na 2013. godinu sa 9,53% na 13,72%. Strane osobe neznatno su smanjile udjel u odnosu na 2013. godinu sa 13,57% na 13,54%, dok su istovremeno fondovi povećali udjel sa 1,22% na 3,94%.

Na Grafikonu 1.3. prikazana je vlasnička struktura izdavatelja dionica na dan 31. prosinca 2014. u odnosu na tržišnu kapitalizaciju.

Grafikon 1.3. Vlasnička struktura izdavatelja dionica na dan 31.12.2014. u odnosu na tržišnu kapitalizaciju (u mlrd. kn)

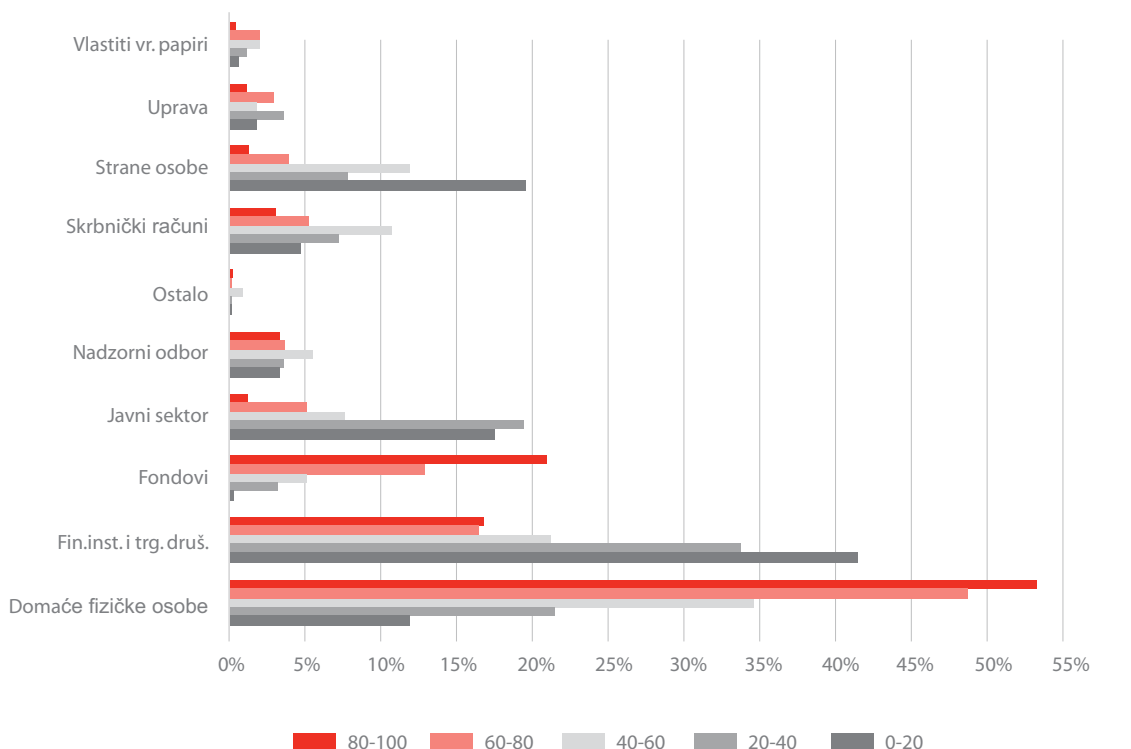

Izvor: SKDD

- Strane osobe imale su najveći udio u izdavateljima tržišne kapitalizacije između 10 i 20 mlrd. kuna (81,8% udjela), javni sektor imao je najveći udio u izdavateljima tržišne kapitalizacije iznad 20 mlrd. kuna (44,84% udjela), dok su domaće fizičke osobe imale najveći udio u izdavateljima tržišne kapitalizacije do 10 mlrd. kuna (24,74% udjela).

Na Grafikonu 1.4. prikazana je vlasnička struktura izdavatelja dionica na dan 31. prosinca 2014. u odnosu na free float.

Grafikon 1.4. Vlasnička struktura izdavatelja dionica na dan 31.12.2014. u odnosu na free float

Izvor: SKDD

- Kod izdavatelja čiji je free float bio između 80% i 100% u vlasničkoj su strukturi prevladavale domaće fizičke osobe (52,6%), dok su kod izdavatelja koji su imali free float do 20% u vlasničkoj strukturi prevladavale financijske institucije i trgovačka društva (40,98%). U navedenim izdavateljima domaće fizičke osobe imale su samo 11,81% vlasništva. Strane osobe imale su najveći udio (19,38%) u vlasništvu izdavatelja koji su imali free float do 20%.

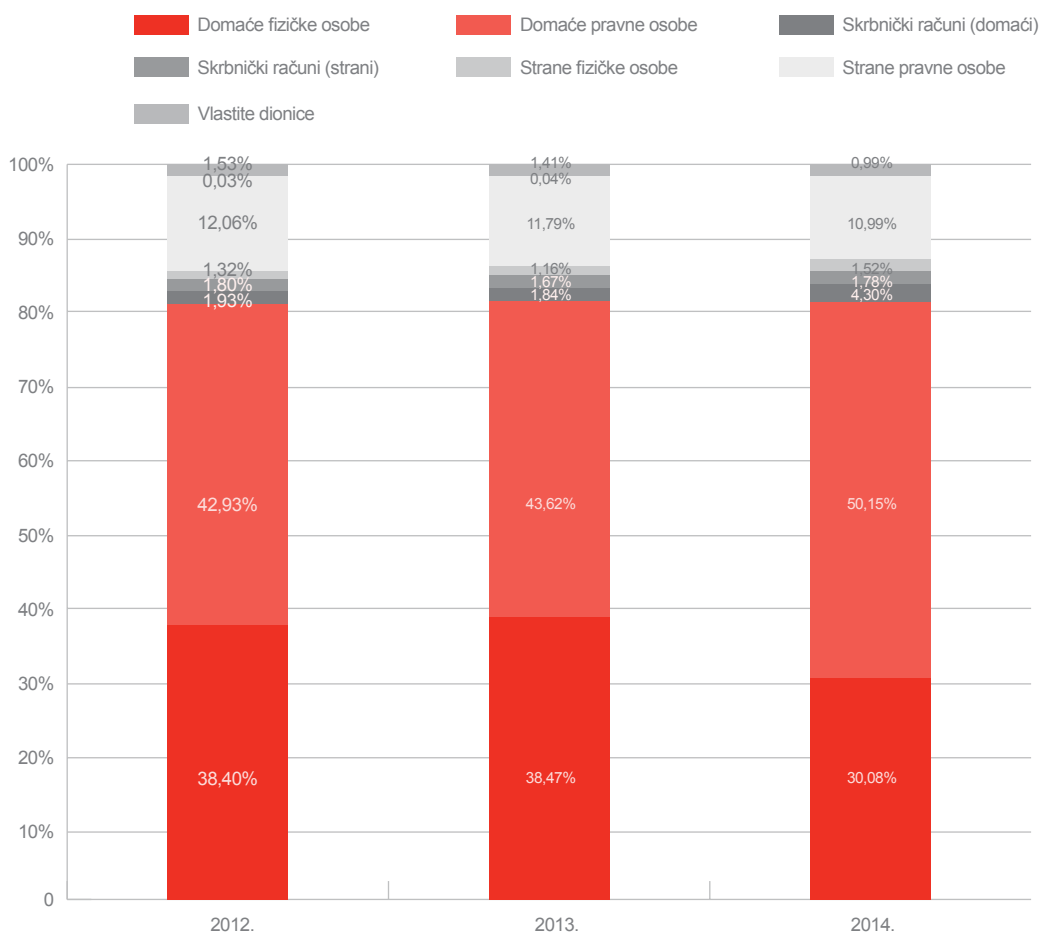
1.2.3. Podrijetlo kapitala izdavatelja

Ne postoje nikakva zakonska ograničenja vezano za podrijetlo kapitala dioničkih društava.

Na Grafikonu 1.5. prikazana je podjela vlasništva pojedinih dionica prema sljedećim kategorijama:

- domaće fizičke osobe,
- domaće pravne osobe,
- skrbnički računi (domaći),
- skrbnički računi (strani),
- strane fizičke osobe,
- strane pravne osobe,
- vlastite dionice,
- ostalo.

Grafikon 1.5. Podrijetlo kapitala izdavatelja na dan 31.12.2012., 2013. i 2014. godine

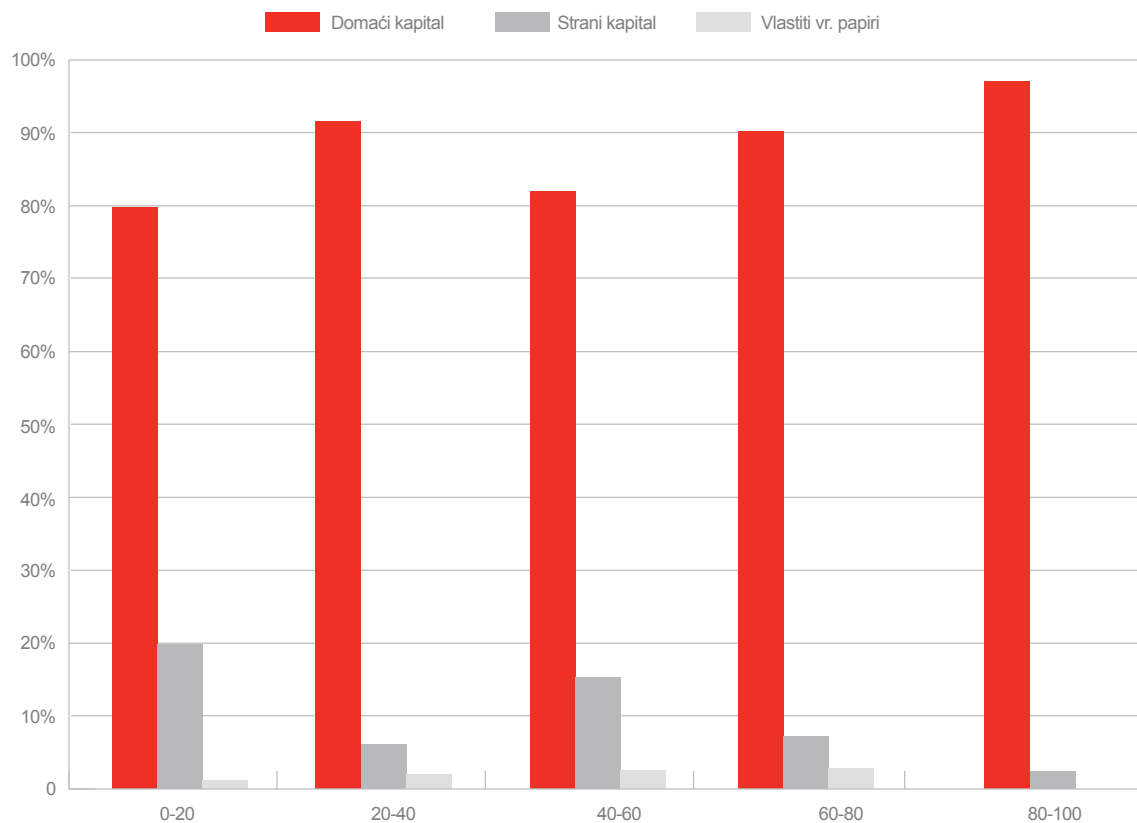
Izvor: SKDD

- Najveći udio u vlasništvu dionica i dalje su imale domaće pravne osobe sa 50,15% (43,62% u 2013. odnosno 42,93% u 2012.). Udio domaćih fizičkih osoba na dan 31. prosinca 2014. bio je 30,08% (38,47% u 2013. odnosno 38,40% u 2012.).
- Udio domaćeg kapitala na dan 31. prosinca 2014. bio je 84,53% (83,75% u 2013. i 83,13% u 2012. godini), a stranog 14,29% (14,79% u 2013. i 15,31% u 2012. godini).

3 Podaci o broju, spolu i domicilu (domaći/stranci) članova uprave analizirani su prema podacima iz sudskog registra kako bi obuhvatili sve izdavatelje (uključujući one koji nisu dostavili predmetni Upitnik). Potrebno je napomenuti da može postojati određeno odstupanje u broju ukoliko su pojedini izdavatelji kasnili s prijavom promjena u sudski registar.

Na grafikonu 1.6. prikazan je udio domaćeg i stranog kapitala u izdavateljima dionica na dan 31. prosinca 2014. u odnosu na free float.

Grafikon 1.6. Udio domaćeg i stranog kapitala u izdavateljima dionica na dan 31.12.2014. u odnosu na free float

Izvor: SKDD

1.3. Organi izdavatelja

Sustav upravljanja definiran je u statutu dioničkog društva. Glavna skupština obvezan je organ, dok upravljanje i nadzor društva može biti funkcija jednog organa, odnosno upravnog odbora u monističkom sustavu, ili se može razdvojiti u dva posebna organa: upravu i nadzorni odbor u dualističkom sustavu.

1.3.1. Uprava²

U dualističkom sustavu funkcija je uprave vođenje i zastupanje društva, a članove uprave imenuje nadzorni odbor. U monističkom sustavu tu funkciju obavljaju izvršni direktori društva, koje imenuje glavna skupština. Od ukupnog broja izdavatelja (152) na dan 31. prosinca 2014. dva su imala monistički sustav, dok je preostalih 150 izdavatelja imalo dualistički sustav. U nastavku je prikazana analiza strukture uprave i nadzornog odbora izdavatelja dionica. Za izdavatelje koji imaju monistički sustav, podaci o izvršnim direktorima i glavnom izvršnom direktoru analiziraju se zajedno s podacima o članovima uprave, dok se podaci o članovima

upravnog odbora, zamjeniku i predsjedniku upravnog odbora analiziraju u sklopu podataka o članovima nadzornog odbora izdavatelja koji imaju dualistički sustav. Uprava se može sastojati od jedne ili više osoba (direktora). Broj članova uprave propisuje se statutom društva. Zakon o trgovačkim društvima (Narodne novine, br. 111/93, 34/99, 121/99, 52/00, 118/03, 107/07, 146/08, 137/09, 125/11, 152/11, 111/12, 68/13; dalje u tekstu: ZTD) ne propisuje obvezni broj članova uprave. Članovi uprave mogu biti samo fizičke osobe koje su potpuno poslovno sposobne.

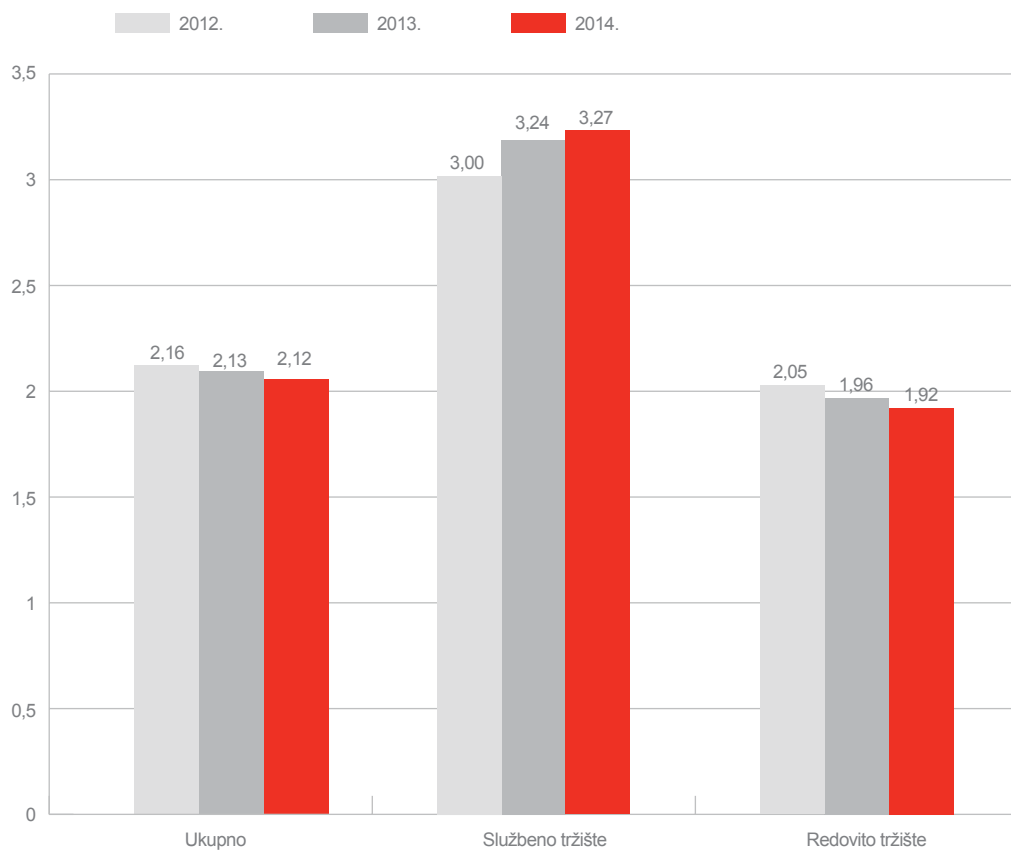
Analizom su obuhvaćeni svi izdavatelji dionica koji su bili uvršteni na uređeno tržište Zagrebačke burze na dan 31. prosinca 2012., 2013. i 2014. godine, osim izdavatelja koji su bili u stečaju ili u likvidaciji na predmetni datum prema podacima iz sudskog registra. Za interpretaciju podataka važan je odnos broja članova uprave i broja analiziranih izdavatelja.

- Na dan 31. prosinca 2014. bilo je ukupno 312 članova uprave u 147 analiziranih izdavatelja (prosječno 2,12 članova uprave u izdavatelju). Prosječan broj članova uprave na dan 31. prosinca 2013. iznosio je 2,13, a na dan 31. prosinca 2012. godine 2,16.
- Na dan 31. prosinca 2014. godine 67 izdavatelja (45,57%) imalo je samo jednog člana uprave. Samo jednog člana uprave na dan 31. prosinca 2013. godine imala su 73 (46,50%), a na dan 31. prosinca 2012. godine 77 izdavatelja (43,75%).
- Najveći broj članova uprave na dan 31. prosinca 2014. iznosio je osam (jedan više nego 2013. i 2012. godine).

² Podaci o broju i spolu članova uprave analizirani su prema podacima iz sudskog registra kako bi obuhvatili sve izdavatelje (uključujući one koji nisu dostavili predmetni Upitnik). Potrebno je napomenuti da može postojati određeno odstupanje u broju ako su pojedini izdavatelji kasnili s prijavom promjena u sudski registar.

Na Grafikonu 1.7. prikazan je prosječan broj članova uprave na dan 31. prosinca 2012., 2013. i 2014. godine s obzirom na vrstu tržišta.

Grafikon 1.7. Prosječan broj članova uprave prema vrsti tržišta na dan 31.12.2012., 2013. i 2014.

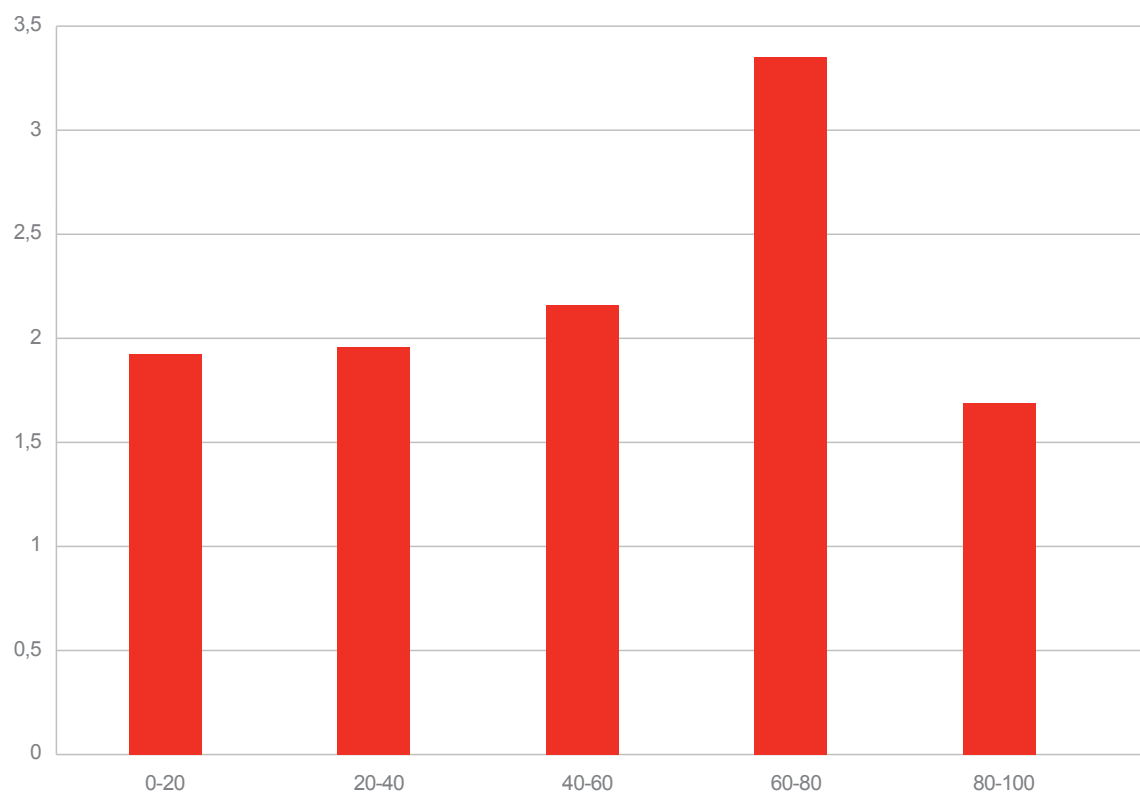

Izvor: sudski registar, Zagrebačka burza

- Prosječan broj članova uprave na dan 31. prosinca 2014. iznosio je 2,12 (2,13 na dan 31. prosinca 2013.). Broj članova uprave izdavatelja na službenom tržištu povećao se u odnosu na dan 31. prosinca 2012. godine za 5,88%, a na redovitom se tržištu smanjio za 9,77%.

Na Grafikonu 1.8. prikazan je prosječan broj članova uprave na dan 31. prosinca 2014. s obzirom na free float.

Grafikon 1.8. Prosječan broj članova uprave na dan 31.12.2014. u odnosu na free float

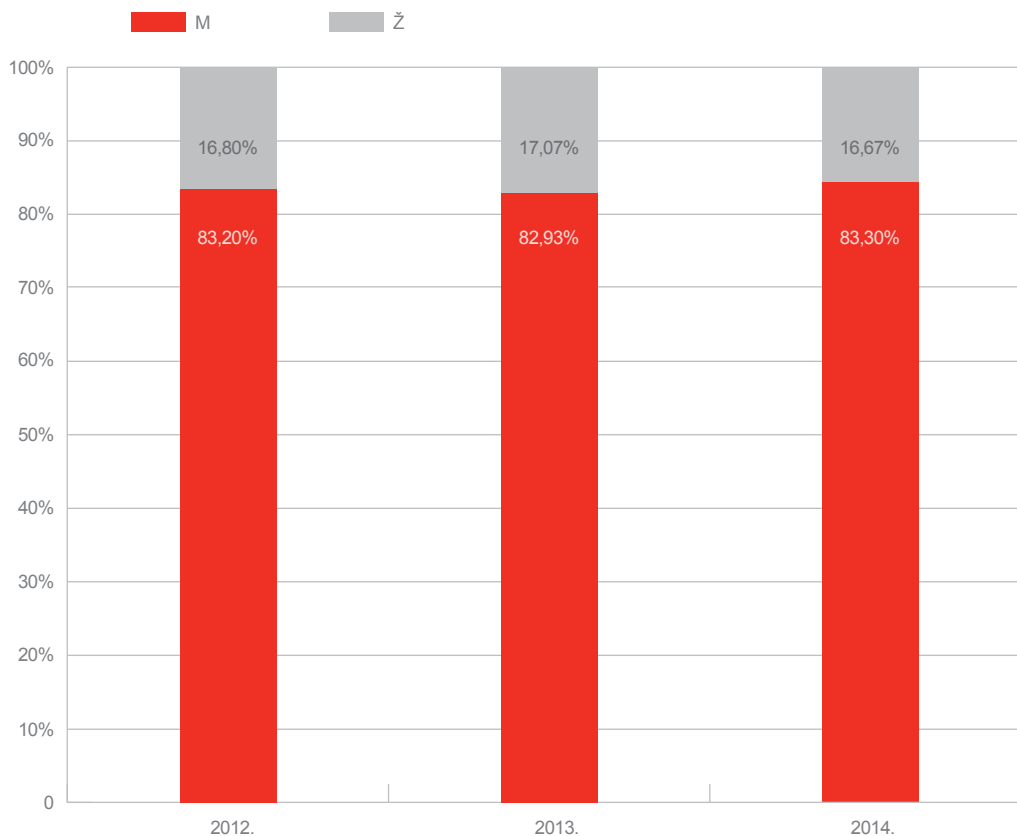

Izvor: sudski registar, SKDD

Struktura članova uprave prema spolu, dobi i stručnoj spremi

Na Grafikonu 1.9. prikazan je udio muškaraca i žena u upravama izdavatelja na dan 31. prosinca 2012., 2013. i 2014. godine.

Grafikon 1.9. Zastupljenost muškaraca i žena u upravama na dan 31.12.2012., 2013. i 2014.

Izvor: sudski registar

- Na dan 31. prosinca 2014. godine najviše članova uprave (34,3%) imalo je između 45 i 55 godina, 33,01% njih imalo je između 35 i 45 godina, iznad 55 godina imalo je 26,92% članova uprave, a 5,77% ih je bilo mlađe od 35 godina.
- Najviše članova uprave mlađih od 35 godina bilo je u izdavateljima iz sektora turizma i sektora nekretnina i fondova (po četiri izdavatelja iz svakog sektora). Najviše članova uprave starijih od 56 godina bilo je kod izdavatelja iz sektora turizma (17 članova uprave).
- Od 312 članova uprave većina ih je imala visoku stručnu spremu (283 člana uprave odnosno 90,71%), 12 ih je imalo titulu doktora znanosti (3,84%), 11 višu stručnu spremu (3,53%), pet srednju stručnu spremu (1,6%), a samo jedan nižu stručnu spremu.

U nastavku su analizirani podaci prema dostavljenim odgovorima iz Upitnika za 2014. godinu.

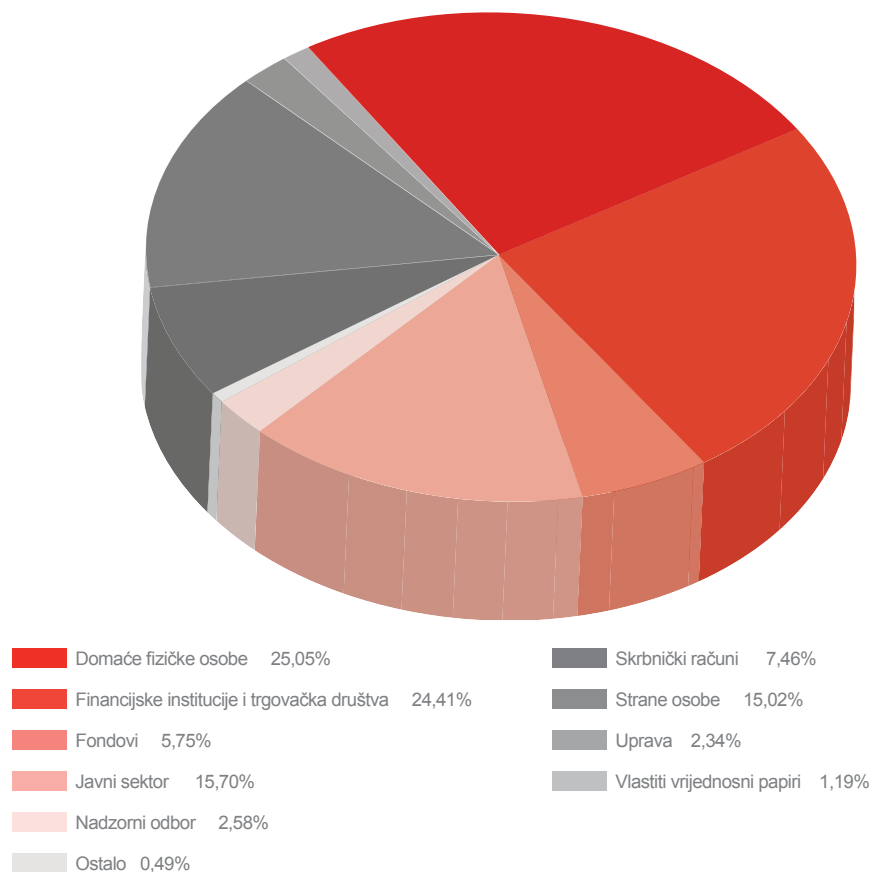
Poslovnik o radu uprave

Uprava može donijeti poslovnik o radu ako njegovo donošenje nije po statutu u nadležnosti nadzornog odbora ili ako ga i bez određivanja takve nadležnosti taj organ ne donese. Pitanja koja se inače određuju poslovnikom mogu se urediti statutom. Prema Kodeksu korporativnog upravljanja, pravila o radu uprave trebaju sadržavati područje djelovanja i ciljeve, pravila postupanja, pravila za rješavanje sukoba interesa i podatke o tajništvu uprave, načinu sazivanja i vođenja sjednica, donošenju odluka, dnevnom redu, vođenju zapisnika i ostale dokumentacije te suradnji s nadzornim odborom.

- Ukupno 61 izdavatelj naveo je kako ima interni propis rada uprave (poslovnik o radu uprave) u 2014. godini.

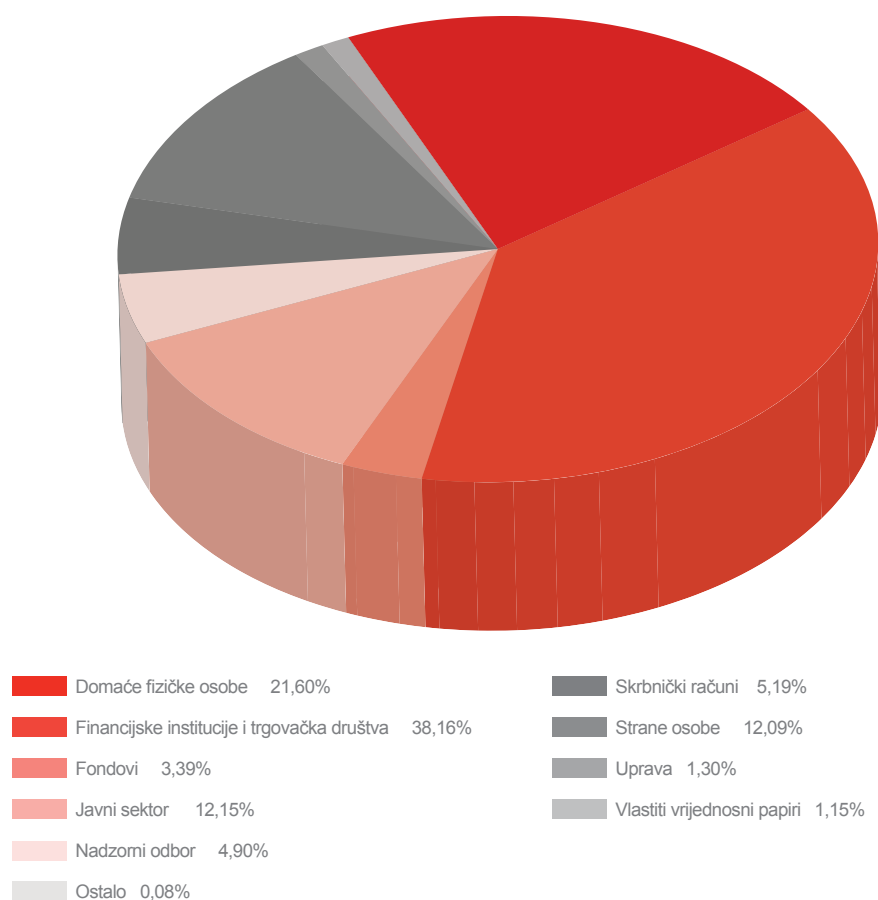
Na Grafikonu 1.10. prikazana je vlasnička struktura izdavatelja dionica koji imaju donesen interni propis rada uprave (poslovnik o radu uprave) na dan 31. prosinca 2014., a na Grafikonu 1.11. vlasnička struktura izdavatelja dionica koji nemaju donesen interni propis rada uprave (poslovnik o radu uprave) na dan 31. prosinca 2014. godine.

Grafikon 1.10. Vlasnička struktura izdavatelja dionica koji imaju interni propis rada uprave na dan 31.12.2014.

Izvor: SKDD, Upitnik

Grafikon 1.11. Vlasnička struktura izdavatelja dionica koji nemaju interni propis rada uprave na dan 31.12.2014.

Izvor: SKDD, Upitnik

- U vlasničkoj strukturi izdavatelja koji imaju interni propis rada uprave na dan 31. prosinca 2014. godine prevladavale su domaće fizičke osobe (25,05%).
- U vlasničkoj strukturi izdavatelja koji nemaju navedeni interni propis prevladavale su financijske institucije i trgovačka društva (38,16%).

Sjednice uprave

- Ukupno 76 izdavatelja koji imaju više od jednog člana uprave dostavilo je podatak o broju održanih sjednica uprave u 2014. godini. Broj održanih sjednica uprave kretao se u rasponu od 1 do 246, a prosječno je iznosio 37.
- Ukupno 33 izdavatelja navela su kako imaju raspored održavanja sjednica uprave za 2014. godinu.
- Ukupno 10 izdavatelja navelo je da je tijekom 2014. imalo mogućnost sudjelovanja na sjednicama uprave putem opunomoćenika.

Plan sukcesije (nasljeđivanja)

Prema Kodeksu korporativnog upravljanja nadzorni odbor izdavatelja dužan je osigurati postojanje dugoročnog plana sukcesije, čime se osigurava pažljivo i pravodobno imenovanje nasljednika bilo kojem pojedinom članu uprave izdavatelja. U taj proces treba uključiti i članove rukovodstva.

- Sedam izdavatelja (jednako kao i 2013. godine) navelo je kako ima plan nasljeđivanja članova uprave u 2014. godini.

Mandati i dužina članstva u upravi

Članove uprave i predsjednika imenuje nadzorni odbor izdavatelja na vrijeme od najviše pet godina te ih se može ponovno imenovati.

- Prosječna dužina članstva u upravi iznosila je 5,64 godine na kraju 2014. (na kraju 2013. iznosila je 5,33 godine, a na kraju 2012. godine 5,75 godina).
- Prosječni broj mandata članova uprave na dan 31. prosinca 2014. godine iznosio je 2,05 (na kraju 2013. iznosio je 1,97, a na kraju 2012. godine 2,01). Tijekom 2014. najveći broj uzastopnih mandata (10) obnašao je jedan član uprave, i to u izdavatelju iz sektora turizma.

Ostavka člana uprave

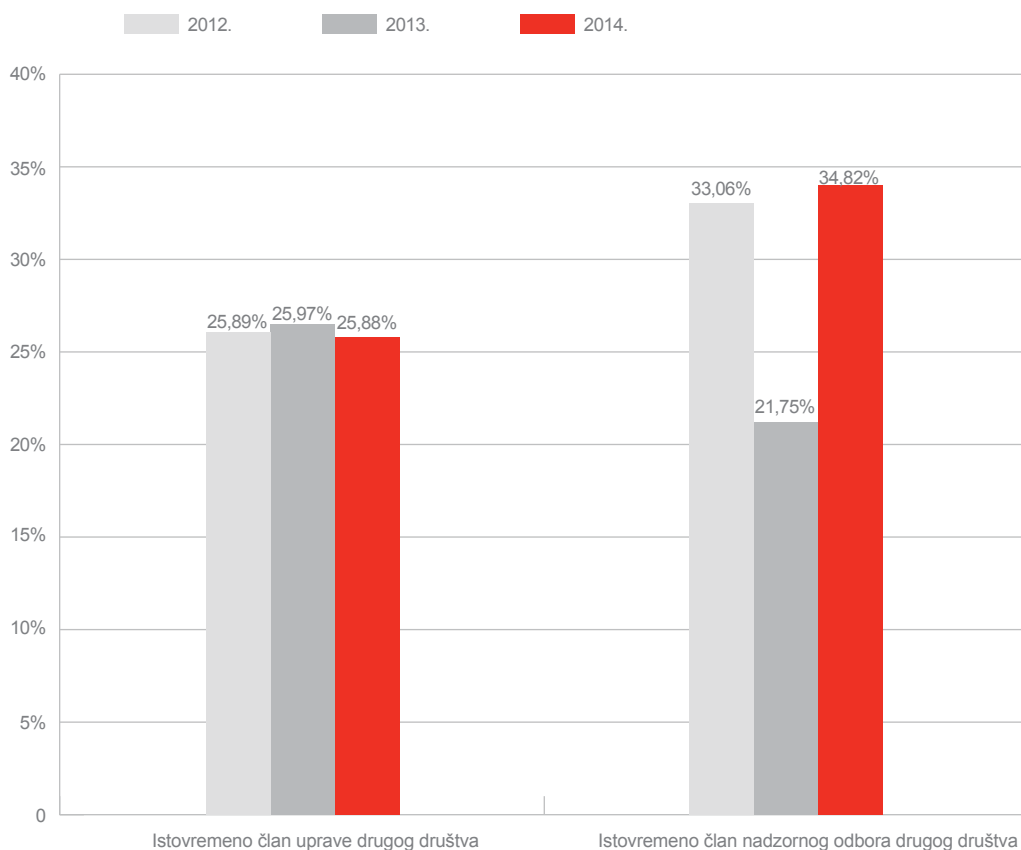
Ostavka je jedan od najčešćih načina prestanka određene funkcije u nekom organu. Ostavka člana uprave podnosi se nadzornom odboru, i to u pisanom obliku.

- Tijekom 2014. godine 24 člana uprave dala su ostavku prije isteka mandata. Tijekom 2013. ostavku su dala također 24 člana uprave, dok je tijekom 2012. godine 26 članova uprave dalo ostavku. Kao najčešći razlozi podnošenja ostavke članova uprave navedeni su osobni razlozi te promjena vlasničke strukture.
- Najviše ostavki članova uprave bilo je u sektoru bankarstva i telekomunikacija (po četiri ostavke u svakom sektoru), a zatim u sektoru turizma (tri) i sektoru industrija – razno (tri).

Višestruko članstvo u upravi/nadzornom odboru

Na Grafikonu 1.12. prikazano je kretanje udjela članova uprave koji su istovremeno članovi uprave/nadzornog odbora drugih društava.

Grafikon 1.12. Udio članova uprave koji su istovremeno članovi uprave/nadzornog odbora drugih društava u 2012., 2013. i 2014.

Izvor: Upitnik

1.3.2. Nadzorni odbor³

Nadzorni odbor glavni je nadzorni organ društva. Članove nadzornog odbora bira glavna skupština društva. Statutom se može predvidjeti da određeni dioničari imenuju određen broj članova nadzornog odbora. Statutom se također određuje broj članova nadzornog odbora koje biraju zaposleni, prema Zakonu o radu (Narodne novine, br. 93/14).

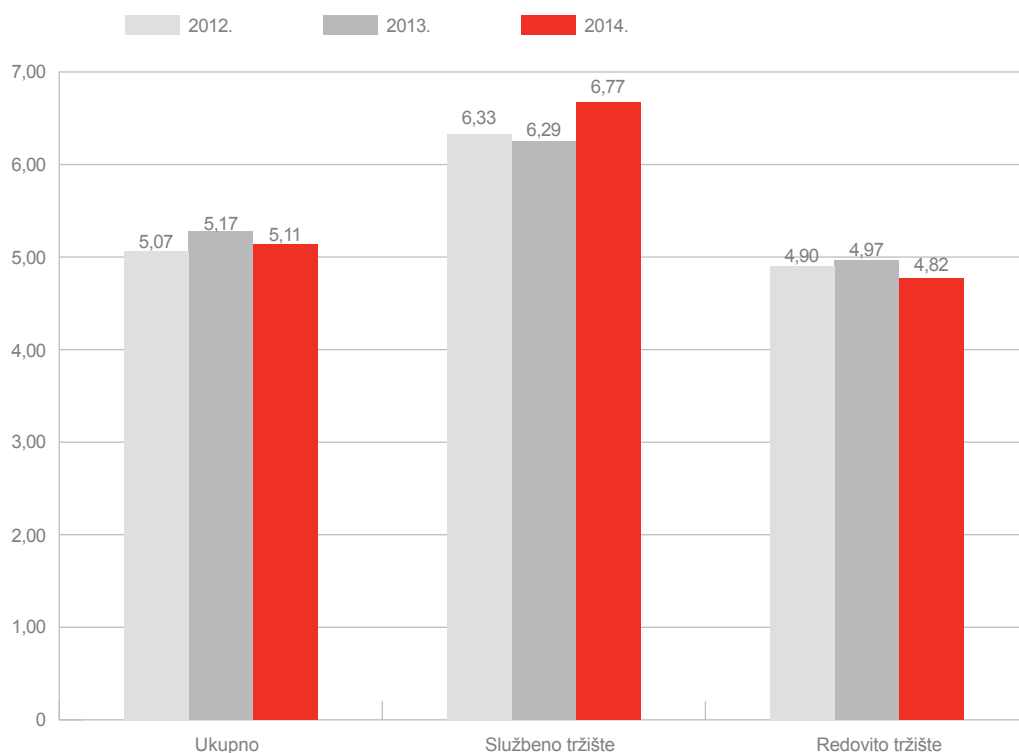
Analizom u nastavku obuhvaćeni su svi izdavatelji dionica koji su bili uvršteni na uređeno tržište Zagrebačke burze na dan 31. prosinca 2012., 2013. i 2014. godine, osim izdavatelja koji su bili u stečaju ili u likvidaciji na predmetni datum prema podacima iz sudskog registra.

³ Podaci o broju i spolu članova nadzornog odbora analizirani su prema podacima iz sudskog registra kako bi obuhvatili sve izdavatelje (uključujući one koji nisu dostavili predmetni Upitnik). Potrebno je napomenuti da može postojati određeno odstupanje u broju ako su pojedini izdavatelji kasnili s prijavom promjena u sudski registar.

- Prosječan broj članova nadzornog odbora na dan 31. prosinca 2014. bio je 5,11 (na dan 31. prosinca 2013. godine 5,17 odnosno na dan 31. prosinca 2012. godine 5,07).
- Minimalan broj članova nadzornog odbora (tri) imalo je 27 izdavatelja na dan 31. prosinca 2014. godine, 30 izdavatelja na dan 31. prosinca 2013. te 40 izdavatelja na dan 31. prosinca 2012. godine.
- Maksimalan broj članova nadzornog odbora na dan 31. prosinca 2014. bio je 11, koliko su ih imala tri izdavatelja.

Na Grafikonu 1.13. prikazan je prosječan broj članova nadzornog odbora na dan 31. prosinca 2012., 2013. i 2014. s obzirom na vrstu tržišta.

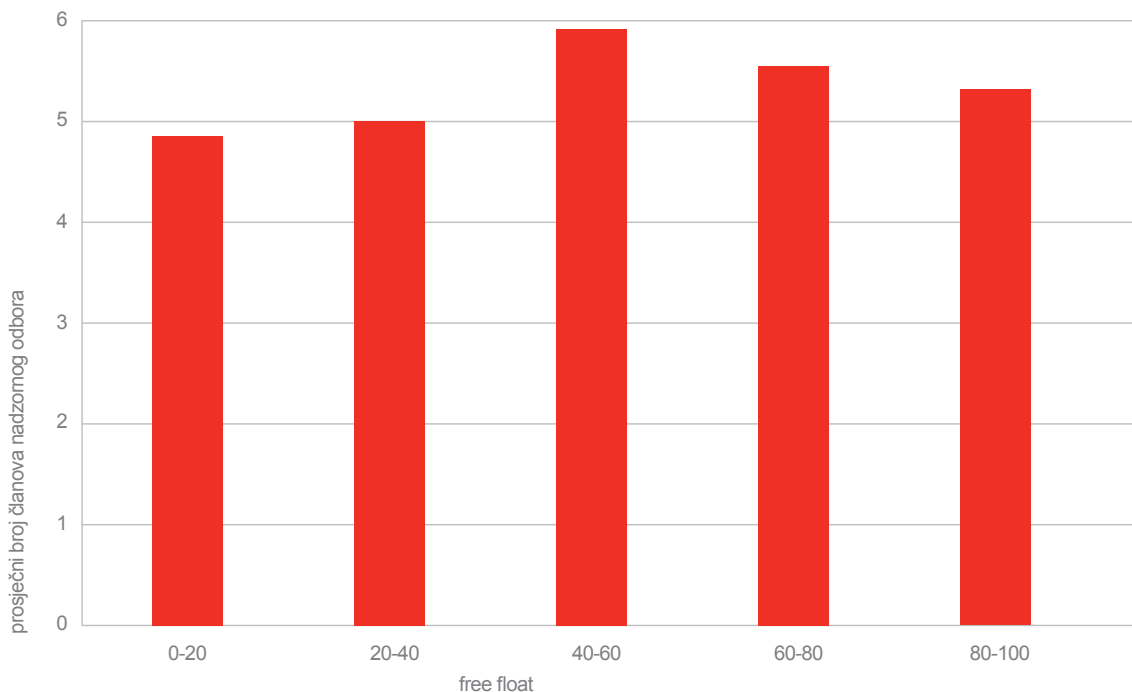
Grafikon 1.13. Prosječan broj članova nadzornog odbora prema vrsti tržišta na dan 31.12.2012., 2013. i 2014.

Izvor: sudski registar, Zagrebačka burza

Na Grafikonu 1.14. prikazan je prosječan broj članova nadzornog odbora na dan 31. prosinca 2014. s obzirom na free float.

Grafikon 1.14. Prosječan broj članova nadzornog odbora na dan 31.12.2014. s obzirom na free float

Izvor: sudski registar, SKDD

Prema Kodeksu korporativnog upravljanja, nadzorni odbor treba biti većinom sastavljen od neovisnih članova koji nisu u poslovnim, obiteljskim i drugim vezama s društvom, većinskim dioničarom ili grupom većinskih dioničara ili članovima uprave ili nadzornog odbora društva ili većinskih dioničara.

Glavna karakteristika neovisnih članova nadzornog odbora jest nepostojanje bilo kakvog sukoba interesa. Postojanje neovisnih članova pridonosi donošenju objektivnih odluka u pogledu članova uprave, samog društva i njegovih dioničara, kao što su pitanja naknada, nova imenovanja, značajne promjene u vlasničkoj strukturi, zaštita od preuzimanja, velika preuzimanja i funkcija revizije.

Predstavnik radnika/sindikata član je nadzornog odbora kojeg imenuje radničko vijeće. Može biti samo jedan, iako zakon ne ograničava broj predstavnika radnika u nadzornom odboru. Član nadzornog odbora imenovan od strane radničkog vijeća ima isti pravni položaj kao i drugi imenovani članovi nadzornog odbora.

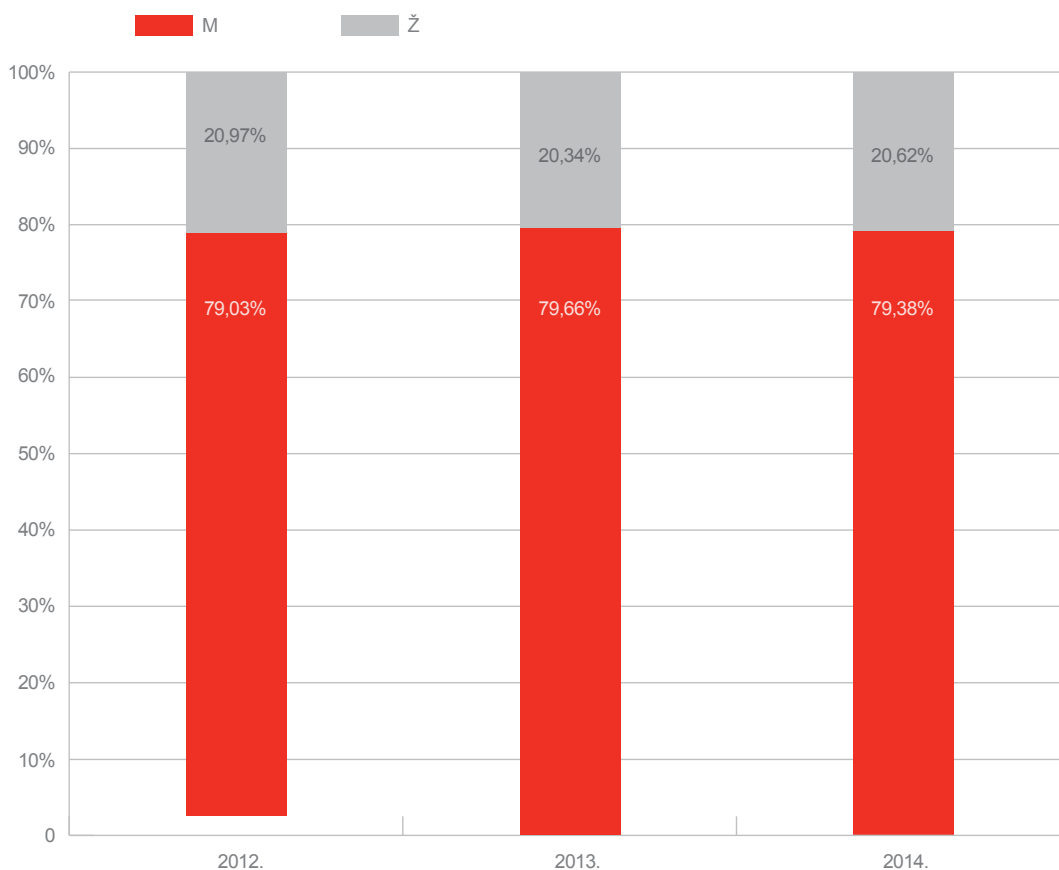
Pravo imenovanja članova nadzornog odbora mogu imati samo određeni dioničari ili svakodobni imatelji određenih dionica (predstavnik značajnog dioničara/grupe dioničara). Imateljima određenih dionica može se statutom dati pravo da imenuju članove nadzornog odbora ako je za prijenos tih dionica potrebna suglasnost društva. Takve dionice ne čine poseban rod dionica. Dioničari mogu u nadzorni odbor imenovati najviše trećinu članova odbora. Pri donošenju odluka svi su članovi nadzornog odbora ravnopravni, bez obzira na navedenu trodiobu.

- Prema podacima iz Upitnika za 2014. godinu, smanjio se udjel neovisnih članova nadzornih odbora izdavatelja dionica te je iznosio 41,63% (u 2013. udjel neovisnih članova u nadzornom odboru iznosio je 42,82%). Predstavnici radnika/sindikata bili su zastupljeni s udjelom od 12,45% (u 2013. s udjelom od 11,86%), a najveći udjel u ukupnom broju svih članova nadzornog odbora imali su predstavnici značajnih dioničara/grupe dioničara i on je iznosio 45,22% (u 2013. taj je udjel iznosio 45,32%).
- Od ukupno 301 nezavisnog člana nadzornih odbora najviše (52) ih je bilo u nadzornim odborima izdavatelja iz sektora prehrambene industrije, 43 ih je bilo u nadzornim odborima izdavatelja iz sektora turizma, 29 u nadzornim odborima izdavatelja iz sektora građevinarstva te 21 u nadzornim odborima iz sektora nekretnina i fondova.

Struktura članova nadzornog odbora prema spolu, dobi i stručnoj spremi

Na Grafikonu 1.15. prikazana je zastupljenost muškaraca i žena u nadzornim odborima izdavatelja u 2012., 2013. i 2014. godini.

Grafikon 1.15. Zastupljenost muškaraca i žena u nadzornim odborima izdavatelja u 2012., 2013. i 2014.

Izvor: sudski registar

- U 2014. godini bilo je 160 žena od ukupno 776 analiziranih članova nadzornog odbora, što znači da je udio žena iznosio 20,62%. Prosječni udio žena u nadzornom odboru u sve tri analizirane godine iznosio je 20,64%.

- Zastupljenost žena u nadzornim odborima na kraju 2014. bila je za 23,82% veća od zastupljenosti žena u upravama.
- Na dan 31. prosinca 2014. najviše članova nadzornih odbora (42,38%) imalo je više od 55 godina, 27,7% imalo je između 45 i 55 godina, 24,24% imalo je između 35 i 45 godina, a samo 5,82% članova nadzornih odbora imalo je manje od 35 godina.
- Najviše članova nadzornih odbora mlađih od 35 godina bilo je u izdavateljima iz sektora turizma (14), zatim sektora prehrambene industrije (osam) te sektora nekretnina i fondova (četiri).
- Na dan 31. prosinca 2014. najviše članova nadzornih odbora imalo je visoku stručnu spremu (78,95%), njih 12,05% imalo je srednju stručnu spremu, 8,17% ih je imalo titulu doktora znanosti, a samo 0,83% ih je imalo nižu stručnu spremu.

U nastavku su analizirani podaci prema dostavljenim odgovorima iz Upitnika za 2014. godinu.

Sjednice nadzornog odbora

- Ukupno je 46 izdavatelja u 2014. godini navelo da ima raspored održavanja sjednica nadzornog odbora.
- Ukupno je 50 izdavatelja u 2014. godini navelo kako ima mogućnost sudjelovanja na sjednicama nadzornog odbora putem opunomoćenika.
- Ukupno 95 izdavatelja (67,38% izdavatelja koji su dostavili Upitnik) navelo je kako ima interni propis rada nadzornog odbora. Prethodne godine interni propis rada nadzornog odbora imalo je 63,70% izdavatelja koji su dostavili Upitnik.
- Tijekom 2014. nadzorni odbori održali su prosječno 8,36 sjednica, a broj održanih sjednica nadzornog odbora kretao se u rasponu od 0 do 95. Nadzorni odbor triju izdavatelja koji su dostavili Upitnik nije se ni jednom sastao tijekom 2014. godine.

Mandati i dužina članstva u nadzornom odboru⁴

- Prosječna dužina članstva u nadzornom odboru na kraju 2014. iznosila je 5,31 godinu, u prethodnoj godini 5,4 godine, dok je u 2012. godini iznosila 5,22 godine.
- Prosječan broj mandata članova nadzornih odbora na dan 31. prosinca 2014. iznosio je 2,02 (2,06 u 2013. odnosno 1,98 u 2012. godini). Tijekom 2014. najveći broj uzastopnih mandata (13) obnašao je jedan član nadzornog odbora.

Ostavka člana nadzornog odbora

Tijekom 2014. godine 34 člana nadzornog odbora dala su ostavku prije isteka mandata. Kao najčešći razlozi davanja ostavke navedeni su osobni razlozi te odlazak na drugu funkciju.

⁴ U nastavku su analizirani podaci o članovima nadzornog odbora prema podacima iz 141 dostavljenog Upitnika pa se ukupni broj članova nadzornog odbora razlikuje s obzirom na podatke iz sudskog registra, koji se odnose na sve izdavatelje.

Komisije nadzornog odbora

Prema Kodeksu korporativnog upravljanja, nadzorni odbori trebaju ustrojiti sljedeće komisije:

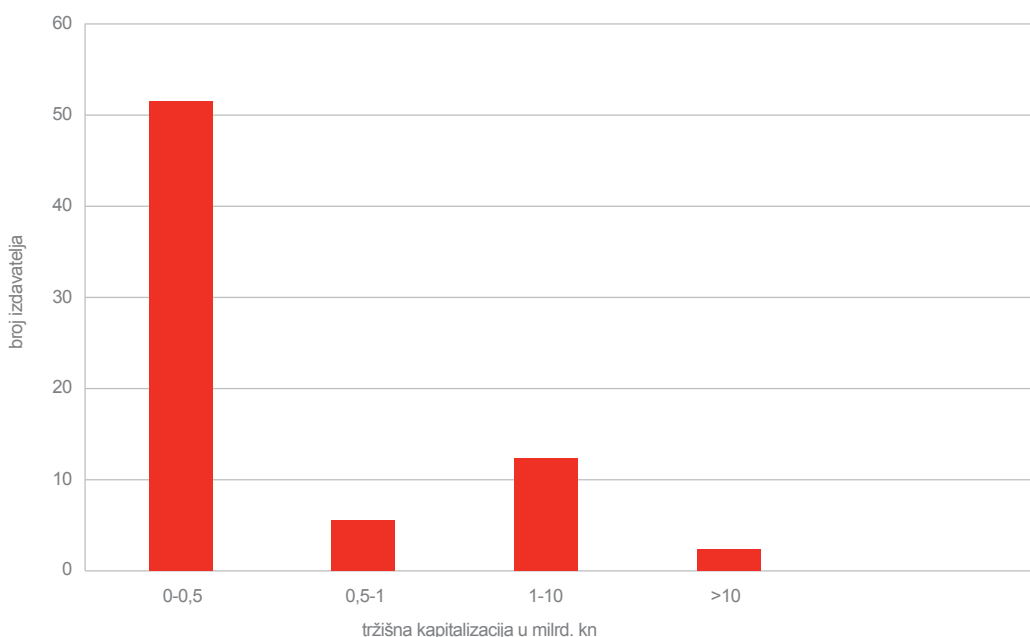
- komisiju za reviziju (revizorski odbor)
- komisiju za imenovanja
- komisiju za nagrađivanja.

Većina članova komisija treba biti iz redova neovisnih članova nadzornog odbora. Pojedina komisija treba imati najmanje tri člana. Nadzorni odbor dužan je detaljno propisati mandat i nadležnost komisija koje osniva.

- Najviše izdavatelja imalo je osnovanu komisiju za reviziju, i to njih 75, odnosno 53,19% izdavatelja koji su dostavili popunjeni Upitnik za 2014. godinu (57,03% u 2013. odnosno 50,33% u 2012. godini). Dvanaest izdavatelja imalo je u 2014. osnovanu komisiju za nagrađivanja, a njih devet imalo je osnovanu komisiju za imenovanja.
- Interne procedure rada komisije imale su 43 komisije za reviziju (57,33%), deset komisija za nagrađivanja (83,33%) te osam komisija za imenovanja (88,89%).
- Osim navedenih komisija, 13 izdavatelja navelo je kako ima osnovanu dodatnu komisiju (nazivi tih komisija su komisija za investicije, komisija za imovinu, komisija za korporativno upravljanje, odbor za održivost, odbor za rizike, odbor za strateški razvoj, odbor za nadzor kreditnih prijedloga i komisija za praćenje sinergijskih učinaka).
- Ukupno 22 izdavatelja navela su kako izrađuju izvješća o radu komisija tijekom 2014., a izvješća komisija šest izdavatelja i javno su dostupna.

Na Grafikonu 1.16. prikazan je broj izdavatelja koji imaju osnovanu komisiju za reviziju na dan 31. prosinca 2014. s obzirom na tržišnu kapitalizaciju izdavatelja.

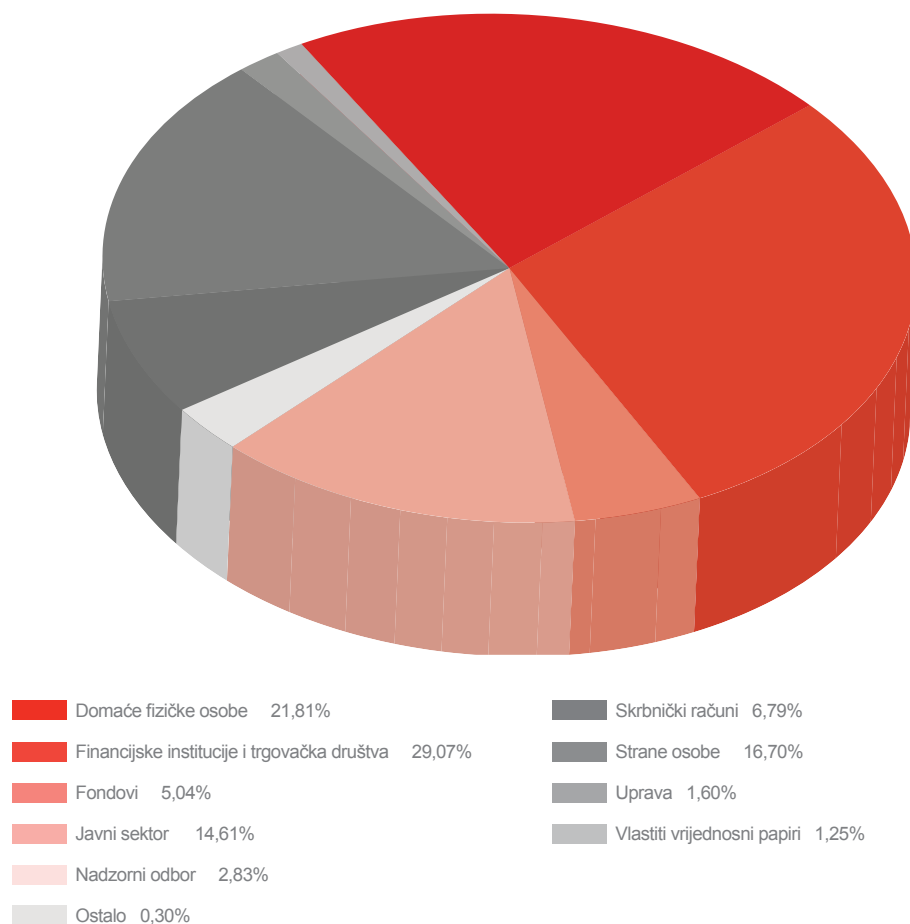
Grafikon 1.16. Broj izdavatelja koji imaju osnovanu komisiju za reviziju na dan 31.12.2014. s obzirom na tržišnu kapitalizaciju izdavatelja.

Izvor: Upitnik, Zagrebačka burza

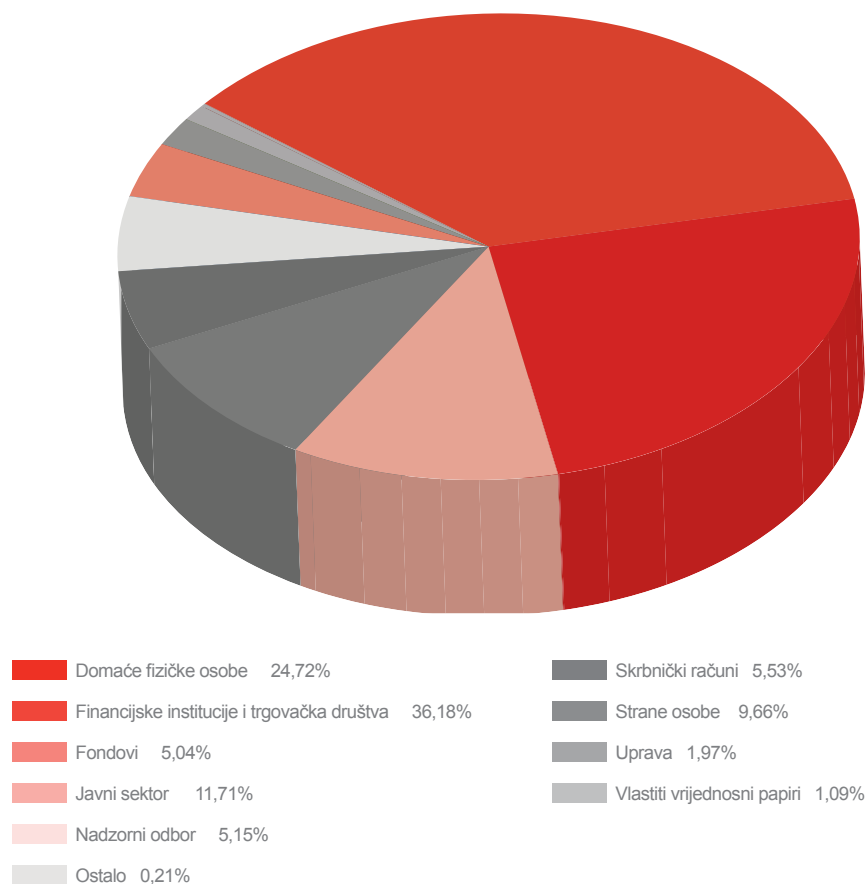
Na Grafikonu 1.17. prikazana je vlasnička struktura izdavatelja koji imaju osnovanu komisiju za reviziju na dan 31. prosinca 2014., a na grafikonu 1.18. vlasnička struktura izdavatelja koji nemaju osnovanu komisiju za reviziju na dan 31. prosinca 2014. godine.

Grafikon1.17. Vlasnička struktura izdavatelja koji imaju osnovanu komisiju za reviziju na dan 31.12.2014.

Izvor: Upitnik, SKDD

Grafikon 1.18. Vlasnička struktura izdavatelja koji nemaju osnovanu komisiju za reviziju na dan 31.12.2014.

Izvor: Upitnik, SKDD

- Financijske institucije i trgovačka društva prevladavaju u vlasničkoj strukturi kako izdavatelja koji imaju osnovanu komisiju za reviziju na dan 31. prosinca 2014. tako i onih koji tu komisiju na navedeni dan nemaju (29,07% odnosno 36,18%).

1.3.3. Naknade

Nadzorni odbor izdavatelja odgovoran je za donošenje odluka o naknadama članovima uprave i nadzornog odbora, koje trebaju biti usklađene s dugoročnim interesima izdavatelja i njihovih dioničara. Dobrom praksom smatra se i transparentnost omjera upravljanja, naknada i uspješnosti, koja se postiže tako da izdavatelji javno objave izvještaj o naknadama te da omoguće dioničarima izražavanje svog mišljenja o politici nagrađivanja.

1.3.4. Naknade članovima uprave izdavatelja dionica

Kriterije i iznos primanja članova uprave određuje nadzorni odbor. U skladu s člankom 247. stavkom 1. ZTD-a, pri određivanju ukupnih primitaka pojedinog člana uprave (plaće, sudjelovanja u dobiti, nadoknade izdataka, plaćanja premije osiguranja, provizija i svih ostalih davanja) nadzorni odbor mora brinuti o tome da ukupni iznosi primanja budu u primjerenom odnosu posla koji obavlja član uprave i stanja društva.

Prema Kodeksu korporativnog upravljanja, nagrada članovima uprave treba se sastojati od:

- fiksnog dijela, koji je nepromjenjiv i ne ovisi o rezultatima poslovanja (plaće, naknade izdataka putnih i drugih troškova, uplata premije osiguranja za život, zdravlje, dodatne premije za mirovinu i sl.),
- varijabilnog dijela, koji je uvjetovan rezultatima poslovanja u određenoj poslovnoj godini (sudjelovanje u dobiti, provizije, tantijemi),
- dioničkih opcija, kao i sličnih instrumenata koji imaju učinak dugoročne stimulacije.

U Tablici 1.2. prikazan je broj izdavatelja koji su dostavili prosječan fiksni i varijabilni bruto iznos isplaćen članovima uprave izdavatelja dionica, prosječan iznos ostalih nagrada isplaćenih članovima uprave te prosječan novčani iznos opcija koje imaju članovi uprave i odgovarajući iznos tijekom 2014., 2013. i 2012. godine. Iznosi naknada navedeni u Tablici 1.2. predstavljaju prosječne isplaćene iznose za cijelu upravu (ne po članu uprave).

Tablica 1.2. Iznosi naknada članovima uprave izdavatelja dionica tijekom 2014., 2013. i 2012. godine (u kn)

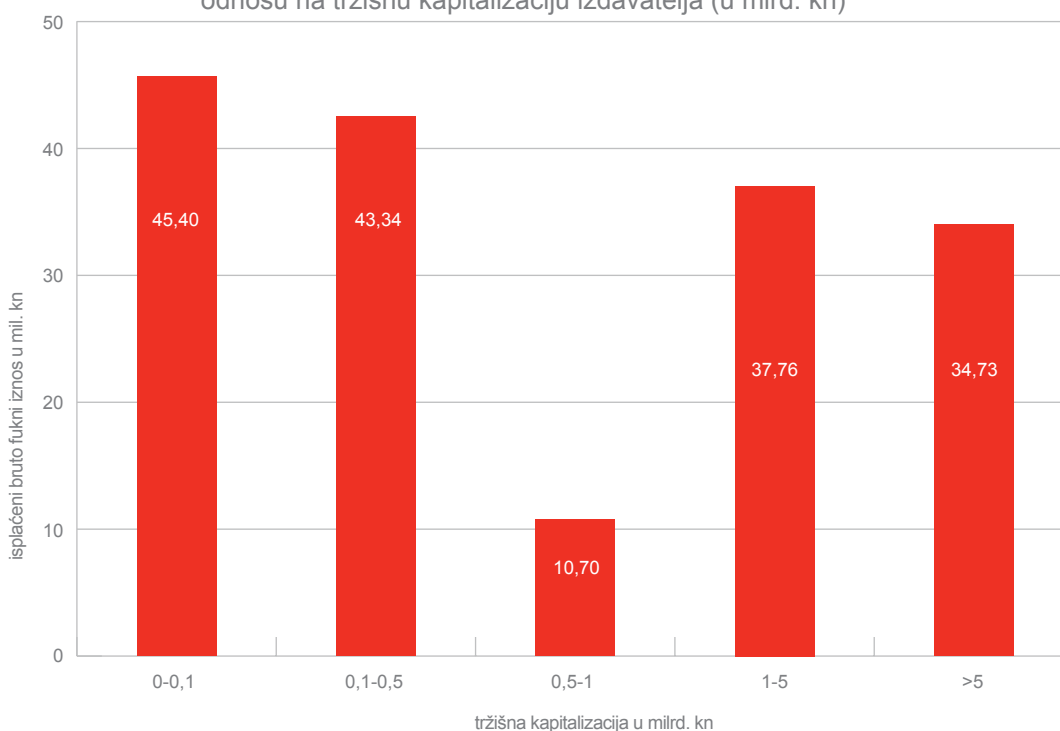
		Prosječan bruto iznos isplaćen članovima uprave tijekom godine		Prosječan iznos ostalih nagrada isplaćenih članovima uprave	Prosječan novčani iznos opcija koje imaju članovi uprave
		Fiksni iznos	Varijabilni iznos		
2014.	Broj izdavatelja	94	14	8	4
	Iznos	1.840.885	1.969.520	712.865	8.615.272
2013.	Broj izdavatelja	97	12	7	4
	Iznos	1.643.661	3.159.631	738.948	3.961.111
2012.	Broj izdavatelja	104	13	7	5
	Iznos	1.664.924	3.106.514	499.834	3881.929

Izvor: Upitnik

- Tijekom 2014. bruto fiksni iznos isplaćen članovima uprave kretao se u rasponu od 15 tis. kuna do 14,7 mil. kuna.
- Tijekom 2014., jednako kao i prethodne godine, nominalno najviši bruto fiksni iznosi isplaćeni su članovima uprave u sektoru bankarstva, a zatim slijede sektori telekomunikacija i kemijske industrije. Nominalno najniži bruto fiksni iznosi isplaćeni su članovima uprave u sektoru transporta (brodari), industriji nekretnina i fondova te sektoru trgovine.

- Tijekom 2014. bruto varijabilni iznos isplaćen članovima uprave kretao se u rasponu od 25,1 tis. kuna do 8,3 mil. kuna. Najviši bruto varijabilni iznos isplaćen članovima uprave tijekom godine bio je kod izdavatelja iz bankarskog sektora, dok je najniži bio kod izdavatelja iz sektora građevinarstva.
- Tijekom 2014. ukupni novčani iznos opcija koje imaju članovi uprave kretao se u rasponu od 40 tis. kuna (izdavatelj iz sektora nekretnina i fondova) do 19,7 mil. kuna (izdavatelj iz bankarskog sektora).
- Tijekom 2014. ukupni iznos ostalih nagrada isplaćenih članovima uprave kretao se u rasponu od 29,7 tis. kuna do 2,3 mil. kuna.
- Ukupno 16 izdavatelja navelo je da se tijekom 2014. godišnji izvještaj o nagradama članovima uprave podnosio glavnoj skupštini.

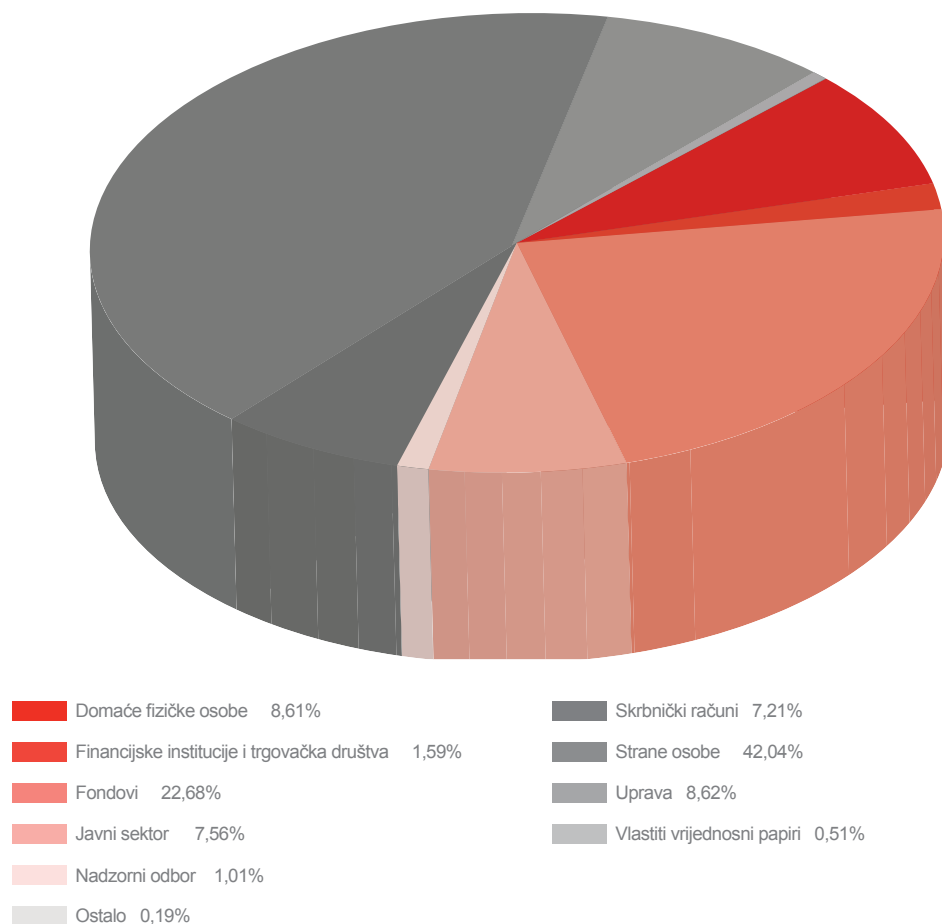
Grafikon 1.19. Ukupno isplaćeni bruto fiksni iznos članovima uprave (u mil. kn) tijekom 2014. u odnosu na tržišnu kapitalizaciju izdavatelja (u mlrd. kn)

Izvor: Upitnik, Zagrebačka burza

Izdavatelji s tržišnom kapitalizacijom 0 – 0,1 mlrd. kuna u prosjeku su tijekom 2014. isplatili članovima uprave bruto fiksni iznos od 890 tis. kuna, izdavatelji s tržišnom kapitalizacijom 0,1 – 0,5 mlrd. kuna u prosjeku su isplatili 1,7 mil. kuna, izdavatelji s tržišnom kapitalizacijom 0,5 – 1 mlrd. kuna isplatili su 1,8 mil. kuna, izdavatelji s tržišnom kapitalizacijom 1 – 5 mlrd. kuna isplatili su 4,7 mil. kuna, dok su izdavatelji s tržišnom kapitalizacijom većom od 5 mlrd. kuna članovima uprave tijekom 2014. u prosjeku isplatili bruto fiksni iznos od 11,6 mil. kuna.

Grafikon 1.20. Vlasnička struktura izdavatelja dionica koji su tijekom 2014. isplatili članovima uprave bruto fiksni iznos u iznosu većem od 5 mil. kn

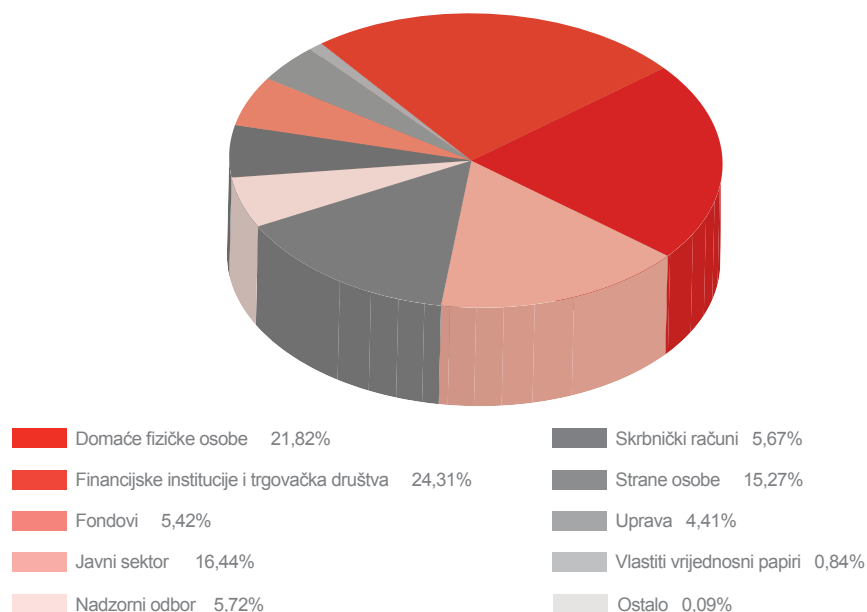
- U vlasničkoj strukturi izdavatelja koji su tijekom 2014. isplatili članovima uprave bruto fiksni iznos u iznosu većem od 5 mil. kn prevladavaju strane osobe (42,02%) i fondovi (22,68%).

Politika nagrađivanja uprave

Prema Kodeksu korporativnog upravljanja (poglavlje 6.3. Nagrade), izdavatelj treba objaviti izjavu o politici nagrađivanja uprave i nadzornog odbora kao dio godišnjeg izvješća. Izjava o politici nagrađivanja uprave treba biti stalno dostupna putem internetske stranice izdavatelja.

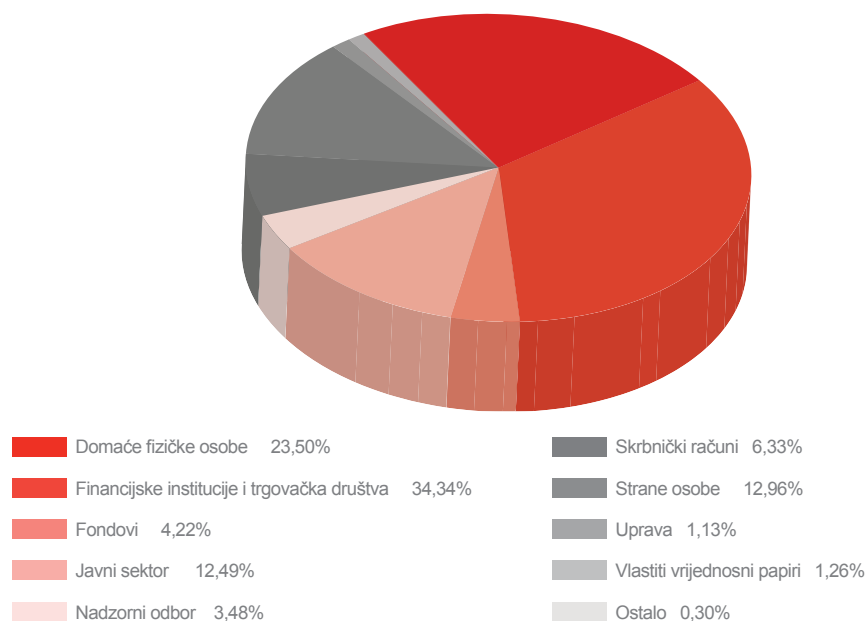
- Ukupno 27 izdavatelja navelo je da ima politiku nagrađivanja članova uprave za 2014. godinu. Isto je navelo 28 izdavatelja za 2013. odnosno 27 izdavatelja za 2012. godinu.
- Ukupno 23 izdavatelja koji su naveli da imaju politiku nagrađivanja uprave tu politiku ne čine dostupnom javnosti, dok su ostali izdavatelji kao mjesta javne dostupnosti podataka o politici nagrađivanja članova uprave naveli internetske stranice izdavatelja, Zagrebačke burze i Hanfe, odnosno Službeni registar propisanih informacija.

Grafikon 1.21. Vlasnička struktura izdavatelja dionica koji na dan 31.12.2014. imaju donesenu politiku nagrađivanja članova uprave

Izvor: Upitnik, SKDD

Grafikon 1.22. Vlasnička struktura izdavatelja dionica koji na dan 31.12.2014. nemaju donesenu politiku nagrađivanja članova uprave

Izvor: Upitnik, SKDD

- Financijske institucije i trgovačka društva prevladavaju u vlasničkoj strukturi kako izdavatelja koji na dan 31. prosinca 2014. imaju donesenu politiku nagrađivanja članova uprave tako i onih koji tu politiku na navedeni dan nemaju (24,31% odnosno 34,34%).

Otpremnine

- Ukupno 13 izdavatelja navelo je ukupan iznos ugovorenih otpremnina članovima uprave tijekom 2014. godine, a iznosi su se kretali od 40 tis. kuna do 19,72 mil. kuna.
- Šest izdavatelja navelo je ukupan iznos isplaćenih otpremnina članovima uprave tijekom 2014. godine, a iznosi su se kretali od 210 tis. kuna do 8,86 mil. kuna.
- Tijekom 2014. godine najviši ukupni iznos bruto isplaćenih otpremnina članovima uprave imala su dva izdavatelja iz sektora telekomunikacija, zatim izdavatelj iz sektora osiguranja te izdavatelj iz sektora kemijske industrije.

1.3.5. Naknade članovima nadzornog odbora izdavatelja dionica

Prema članku 269. ZTD-a, članovima nadzornog odbora može se za njihov rad platiti naknada koja se može odrediti i sudjelovanjem člana nadzornog odbora u dobiti izdavatelja. Naknada se određuje statutom, a može je odobriti i glavna skupština izdavatelja. Naknada mora biti primjerena poslovima koje obavlja član nadzornog odbora i rezultatima izdavatelja.

- Ukupno 25 izdavatelja navelo je kako je visina nagrade članovima nadzornog odbora u 2014. određena statutom izdavatelja, a njih 78 navelo je kako visinu nagrade članovima nadzornog odbora određuje glavna skupština. Ostali izdavatelji nisu odgovorili ili su odgovorili da je visina nagrade članovima nadzornog odbora određena na neki drugi način.

U Tablici 1.3. prikazan je broj izdavatelja koji su dostavili prosječan fiksni i varijabilni bruto iznos isplaćen članovima nadzornog odbora izdavatelja dionica, prosječan iznos ostalih nagrada isplaćenih članovima nadzornog odbora te prosječan novčani iznos opcija koje imaju članovi nadzornog odbora i odgovarajući iznos tijekom 2014., 2013. i 2012. godine. Iznosi naknada navedeni u Tablici 1.3. predstavljaju prosječne isplaćene iznose za cijeli nadzorni odbor (ne po članu nadzornog odbora).

Tablica 1.3. Iznosi naknada članovima nadzornog odbora izdavatelja dionica tijekom 2014., 2013. i 2012. godine (u kn)

		Prosječan bruto iznos isplaćen članovima nadzornog odbora tijekom godine		Prosječan iznos ostalih nagrada isplaćenih članovima nadzornog odbora
		Fiksni iznos	Varijabilni iznos	
2014.	Broj izdavatelja	96	6	0
	Iznos	391.127	479.791	0
2013.	Broj izdavatelja	96	6	2
	Iznos	366.808	798.293	172.682
2012.	Broj izdavatelja	106	5	2
	Iznos	389.518	772.636	93.508

Izvor: Upitnik

- Ukupno 96 izdavatelja navelo je ukupan bruto fiksni iznos isplaćen članovima nadzornog odbora tijekom 2014. godine. Iznos se kretao između 3,6 tis. kuna i 2 mil. kuna.
- Šest izdavatelja navelo je ukupan bruto varijabilni iznos isplaćen članovima nadzornog odbora tijekom 2014. godine. Iznos se kretao između 60 tis. kuna i 1,9 mil. kuna.
- Ukupno 19 izdavatelja navelo je kako se godišnji izvještaj o nagradama članovima nadzornog odbora podnosi glavnoj skupštini.

1.3.6. Naknade višem rukovodstvu izdavatelja dionica

- Ukupan bruto fiksni iznos isplaćen višem rukovodstvu tijekom 2014. navelo je 76 izdavatelja, a iznosi su se kretali od 115 tis. kuna (izdavatelj iz sektora turizma) do 33 mil. kuna (izdavatelj iz sektora bankarstva).
- Ukupan bruto varijabilni iznos isplaćen višem rukovodstvu tijekom 2014. navelo je devet izdavatelja, a iznosi su se kretali od 222,4 tis. kuna do 14,4 mil. kuna.
- Ukupan novčani iznos opcija koje ima više rukovodstvo na kraju 2014. navelo je samo dvoje izdavatelja (jednako kao i 2013. godine), i to iznose od 9,7 mil. kuna i 342,8 tis. kuna.
- Ukupan iznos dogovorenih otpremnina višem rukovodstvu tijekom 2014. navelo je devet izdavatelja, a iznosi su se kretali od 75 tis. kuna do 15,9 mil. kuna.
- Ukupan iznos bruto isplaćenih otpremnina višem rukovodstvu tijekom 2014. navelo je sedam izdavatelja, a iznosi su se kretali od 171 tis. kuna do 1,96 mil. kuna.
- Ukupan iznos ostalih nagrada isplaćenih višem rukovodstvu tijekom 2014. navelo je osam izdavatelja, a iznosi su se kretali od 14 tis. kuna do 1,4 mil. kuna.

1.3.7. Transakcije s povezanim osobama

Ukupno 26 izdavatelja navelo je da ima interni propis postupanja u slučajevima transakcija s povezanim osobama za 2014. godinu. Isto je naveo 31 izdavatelj za 2013. i 32 izdavatelja za 2012. godinu.

U Tablici 1.4. prikazan je prosječan iznos prijavljenih transakcija koje je izdavatelj dionica sklopio sa sljedećim interesnim skupinama: s dioničarima koji imaju više od 5% temeljnog kapitala izdavatelja, s članovima uprave i nadzornog odbora izdavatelja, s višim rukovodstvom izdavatelja te unutar grupe kojoj izdavatelj pripada ili joj je na vrhu, tijekom 2012., 2013. i 2014. godine.

Tablica 1.4. Prosječan iznos prijavljenih transakcija s povezanim osobama tijekom 2012., 2013. i 2014. (u kn)

		Prosječan bruto novčani iznos poslova (transakcija s povezanim osobama) koje je izdavatelj sklopio			
		s dioničarima koji imaju više od 5% temeljnog kapitala izdavatelja	s članovima uprave i nadzornog odbora izdavatelja	s višim rukovodstvom izdavatelja	unutar grupe kojoj pripada ili joj je na vrhu
2014.	Broj izdavatelja koji su prijavili transakciju	39	18	9	49
	Iznos transakcije	299.218.739	5.201.024	9.171.700	395.999.671
2013.	Broj izdavatelja	38	16	10	48
	Iznos	208.065.812	3.575.421	6.222.242	315.786.981
2012.	Broj izdavatelja	49	19	13	61
	Iznos	359.391.905	2.511.358	4.794.418	439.989.719

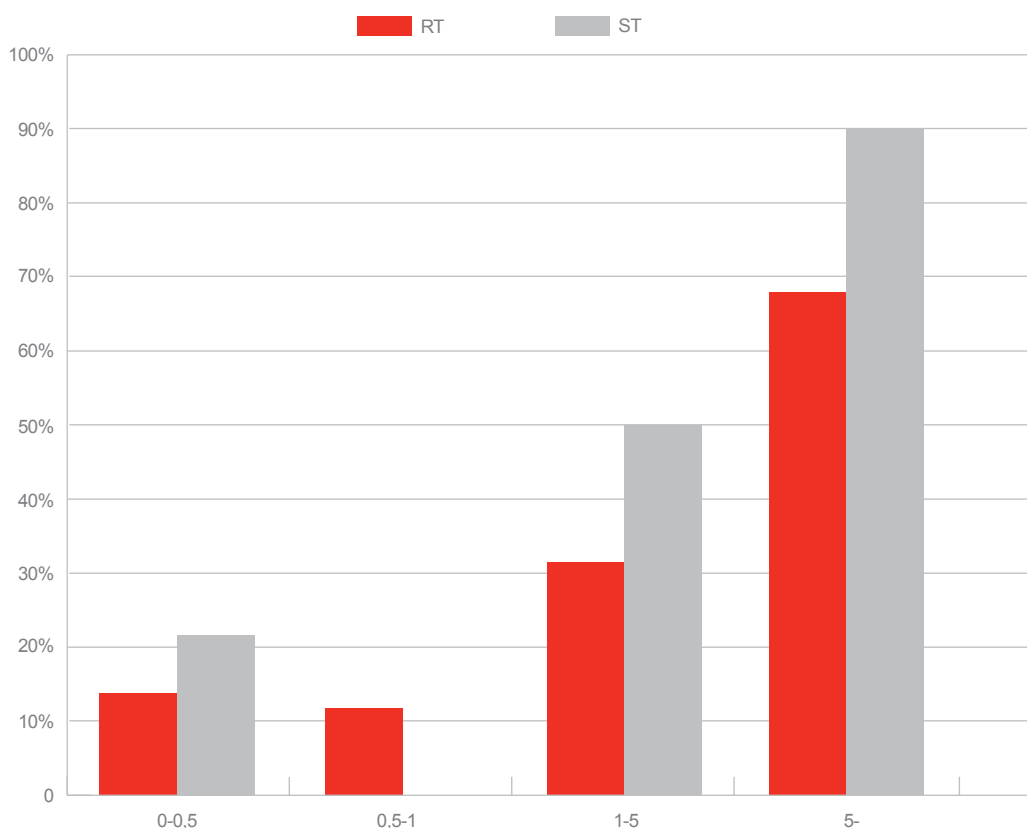
Izvor: Upitnik

1.3.8. Sukob interesa

Sukob interesa postoji kod člana uprave ili nadzornog odbora odnosno upravnog odbora koji nije neutralan s obzirom na predmet odlučivanja te može utjecati na donošenje odluke na temelju interesa koji se razlikuje od interesa društva.

- Ukupno 29 izdavatelja navelo je da ima interni propis za prepoznavanje, sprječavanje i prijavljivanje sukoba interesa na kraju 2014. godine. Kao osnovne postavke internog propisa u vezi sa sukobom interesa izdavatelji su naveli sljedeće: identificiranje potencijalnih i/ili postojećih sukoba interesa, zaštita ulagatelja kroz sprječavanje korištenja povlaštenih informacija, stavljanje transakcija relevantnih osoba pod nadzor, osiguranje da interesi klijenata imaju prednost pred interesima izdavatelja ili radnika izdavatelja, borba protiv korupcije.
- Od 29 izdavatelja koji su naveli da imaju interni propis za prepoznavanje, sprječavanje i prijavljivanje sukoba interesa na kraju 2014. najviše ih je bilo iz sektora bankarstva (sedam) te iz sektora nekretnina i fondova i sektora turizma (tri izdavatelja iz svakog sektora).
- Tijekom 2014. kod jednog izdavatelja prijavljena su ukupno dva slučaja sukoba interesa, dok kod ostalih izdavatelja nije bilo prijavljivanja sukoba interesa. Kod izdavatelja kod kojeg su prijavljeni slučajevi sukoba interesa osobe u sukobu interesa bile su suzdržane kod donošenja odluka o ulasku u transakcije s povezanim osobama.

Grafikon 1.23. Udio izdavatelja koji na dan 31.12.2014. imaju donesen interni propis za prepoznavanje, sprječavanje i prijavljivanje sukoba interesa u odnosu na tržišnu kapitalizaciju izdavatelja (u mlrd. kn) i tržište na kojem su dionice uvrštene

Izvor: Upitnik, Zagrebačka burza

1.3.9. Glavna skupština

Glavna skupština jedini je organ izdavatelja u čijem radu mogu izravno sudjelovati svi dioničari. Glavna je uloga glavne skupštine izražavanje volje dioničara. Za razliku od uprave i nadzornog odnosno upravnog odbora, glavna skupština nije stalni organ izdavatelja, tj. ona se sastaje ad hoc, ali najmanje jedanput godišnje.

- Prema podacima iz 141 ispunjenog Upitnika, dva izdavatelja nisu održala glavnu skupštinu tijekom 2014. godine. U 2013. godini od 135 izdavatelja koji su ispunili Upitnik njih također dvoje nije održalo glavnu skupštinu, dok prema podacima iz 151 ispunjenog Upitnika u 2012. godini šest izdavatelja nije održalo glavnu skupštinu.
- Kao razlog neodržavanja glavne skupštine tijekom 2014. jedan izdavatelj naveo je činjenicu da je u postupku predstečajne nagodbe, dok je drugi izdavatelj naveo da je odluku o neodržavanju glavne skupštine donio nadzorni odbor.
- Prema podacima iz 141 ispunjenog Upitnika, 105 izdavatelja naveo je da je održalo samo jednu glavnu skupštinu, njih 27 održalo je dvije, njih šest tri glavne skupštine, dok je jedan izdavatelj tijekom 2014. održao četiri glavne skupštine.

- Od ukupno 181 održane glavne skupštine tijekom 2014. godine bile su 142 redovne glavne skupštine, a ostalih 39 bile su izvanredne glavne skupštine.

Glasovanje na daljinu

Prema Kodeksu korporativnog upravljanja dioničarima treba omogućiti sudjelovanje i osobito glasovanje na glavnoj skupštini uporabom sredstava suvremene komunikacijske tehnologije (npr. elektronički).

- Na glavnoj skupštini omogućeno je glasovanje „na daljinu“ (npr. elektronički) na ukupno šest održanih glavnih skupština četiriju izdavatelja tijekom 2014. godine.

Interni propis rada glavne skupštine

- Ukupno 60 izdavatelja navelo je kako ima interni propis rada glavne skupštine za 2014. godinu, od čega je osam izdavatelja mijenjalo navedeni propis tijekom godine.
- Ukupno 28 izdavatelja navelo je kako je tijekom 2014. slalo pozive na glavnu skupštinu preporučenim pismom.

Sudjelovanje na glavnoj skupštini

Temeljno i neotuđivo pravo dioničara jest sudjelovanje u radu glavne skupštine (pravo sudjelovanja). To pravo dioničar može ostvariti i putem zastupnika, ali ono se najčešće ostvaruje putem opunomoćenika.

Svi članovi organa izdavatelja moraju sudjelovati u radu glavne skupštine. Radi se o obvezi nazočnosti svih članova uprave i nadzornog odnosno upravnog odbora, a ne samo članova koji podnose izvješća te prijedloge odluka i drugih mjera. Dakle, i oni članovi uprave i nadzornog odnosno upravnog odbora koji nisu izvjestitelji ili predlagatelji dužni su biti nazočni na glavnim skupštinama. Na Grafikonu 1.10. prikazan je prosječan postotak temeljnog kapitala koji imaju dioničari koji su sudjelovali na glavnoj skupštini te postotak temeljnog kapitala koji imaju dioničari koji su sudjelovali osobno i putem opunomoćenika.

- Prosječno su na glavnim skupštinama održanim tijekom 2014. sudjelovala 32 dioničara (najviše 575 dioničara, a najmanje samo jedan dioničar).
- Tijekom 2014. ni jedan dioničar nije na održanim glavnim skupštinama glasovao „na daljinu“ (npr. elektronički).

Ograničenja glasanja, uvjeti sudjelovanja i donošenje odluka

Dioničaru se općenito ne može oduzeti pravo glasa. U određenim je prilikama ostvarivanje prava glasa na glavnoj skupštini isključeno samim zakonom. To su slučajevi kada postoje sukobi interesa između pojedinog dioničara i interesa izdavatelja.

- Pojedininim dioničarima na glavnoj skupštini bilo je ograničeno pravo glasa, i to na devet glavnih skupština devet izdavatelja tijekom 2014. godine. Kao najčešći razlog ograničenja prava glasa naveden je članak 293. stavak 1. ZTD-a (davanje razrješnice članu uprave ili nadzornog odnosno upravnog odbora). U skladu s navedenom odredbom ZTD-a nitko ne može ostvarivati pravo glasa za sebe ili za nekoga drugoga kada se odlučuje o tome treba li mu se dati razrješnica, o njegovu oslobođenju od neke obveze ili o ostvarenju zahtjeva koji društvo ima prema njemu. U pogledu dionica iz kojih dioničar na taj način ne može ostvarivati pravo glasa, to za njega ne mogu učiniti ni druge osobe.

1.4. Revizija i kontrola

Revizija i kontrola važni su mehanizmi samoregulacije izdavatelja. U nastavku je prikazana analiza unutarnje i vanjske revizije odnosno kontrole izdavatelja.

Unutarnja je kontrola glavni mehanizam regulacije poslovanja unutar društva odnosno izdavatelja, pa tako i samog korporativnog upravljanja.

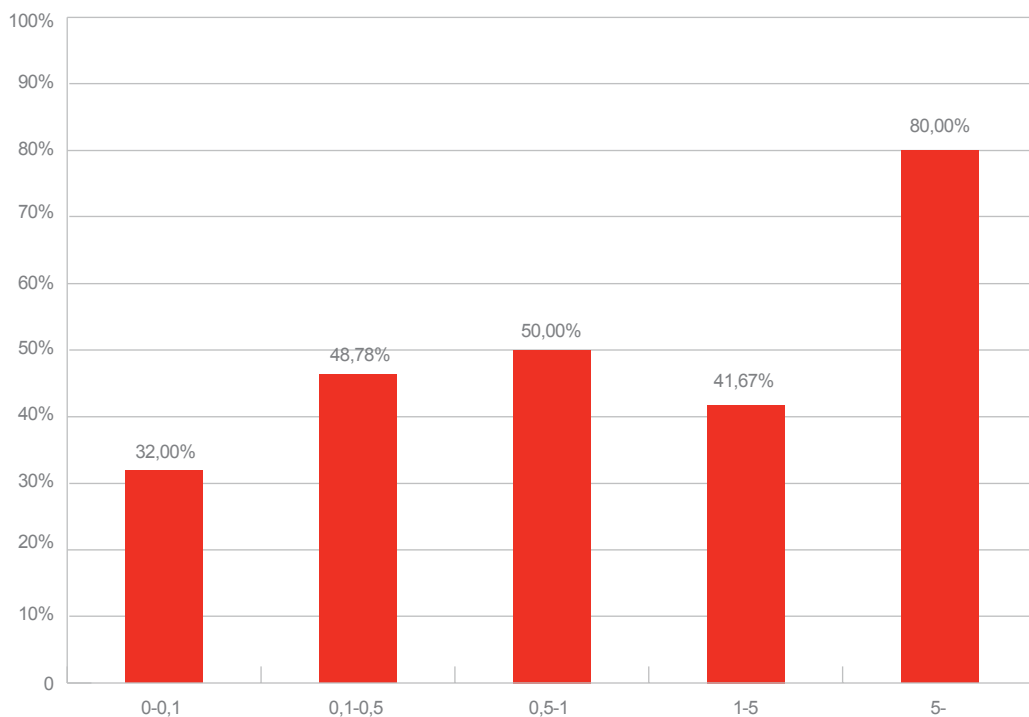
1.4.1. Unutarnja revizija i kontrola

Prema Kodeksu korporativnog upravljanja, zadaća je unutarnjih revizora provođenje unutarnje revizije te provjera poštivanja propisa, smjernica i uputa. Unutarnji revizor izvješće o rezultatima poslovanja podnosi izravno komisiji za reviziju (revizorskom odboru) odnosno nadzornom odboru društva.

Jedan od preduvjeta kvalitetnog korporativnog upravljanja u interesu svih dioničara jesu adekvatno ustrojene i učinkovite funkcije unutarnje revizije i unutarnje kontrole.

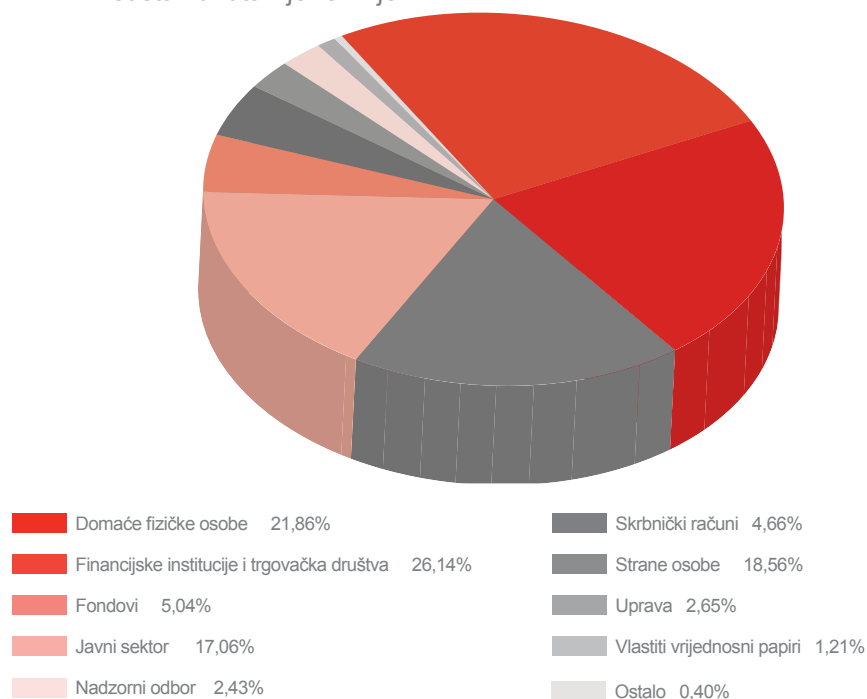
- Ukupno 57 izdavatelja koji su dostavili Upitnik za 2014. godinu, odnosno njih 40,43%, navelo je kako ima ustrojen sustav unutarnje revizije (U 2013. sustav unutarnje revizije imalo je 40,74% izdavatelja koji su dostavili Upitnik, a u 2012. njih 41,06%).
- Ukupno 57 izdavatelja koji imaju ustrojen sustav unutarnje revizije imalo je ukupnu tržišnu kapitalizaciju na dan 31. prosinca 2014. u iznosu od 87,2 mlrd. kuna (ukupna tržišna kapitalizacija 141 izdavatelja koji su dostavili Upitnik za 2014. godinu iznosila je na dan 31. prosinca 2014. godine 121 mlrd. kuna).
- Najviše izdavatelja koji imaju ustrojen sustav unutarnje revizije dolazi iz bankarskog sektora i sektora prehrambene industrije (deset), a zatim slijede izdavatelji iz sektora turizma (devet) i sektora osiguranja (pet).
- Ukupno 98 izdavatelja koji su dostavili Upitnik za 2014. godinu, odnosno njih 69,50%, navelo je kako ima ustrojen sustav unutarnje kontrole (67,41% u 2013. te 66,89% izdavatelja u 2012. godini).
- Najviše izdavatelja koji imaju ustrojen sustav unutarnje kontrole dolazi iz turističkog sektora (21), a zatim slijede izdavatelji iz sektora prehrambene industrije (13), bankarskog sektora (11) te sektora osiguranja (pet).

Grafikon 1.24. Udio izdavatelja koji imaju ustrojen sustav unutarnje revizije u odnosu na tržišnu kapitalizaciju izdavatelja (u mlrd. kn.)

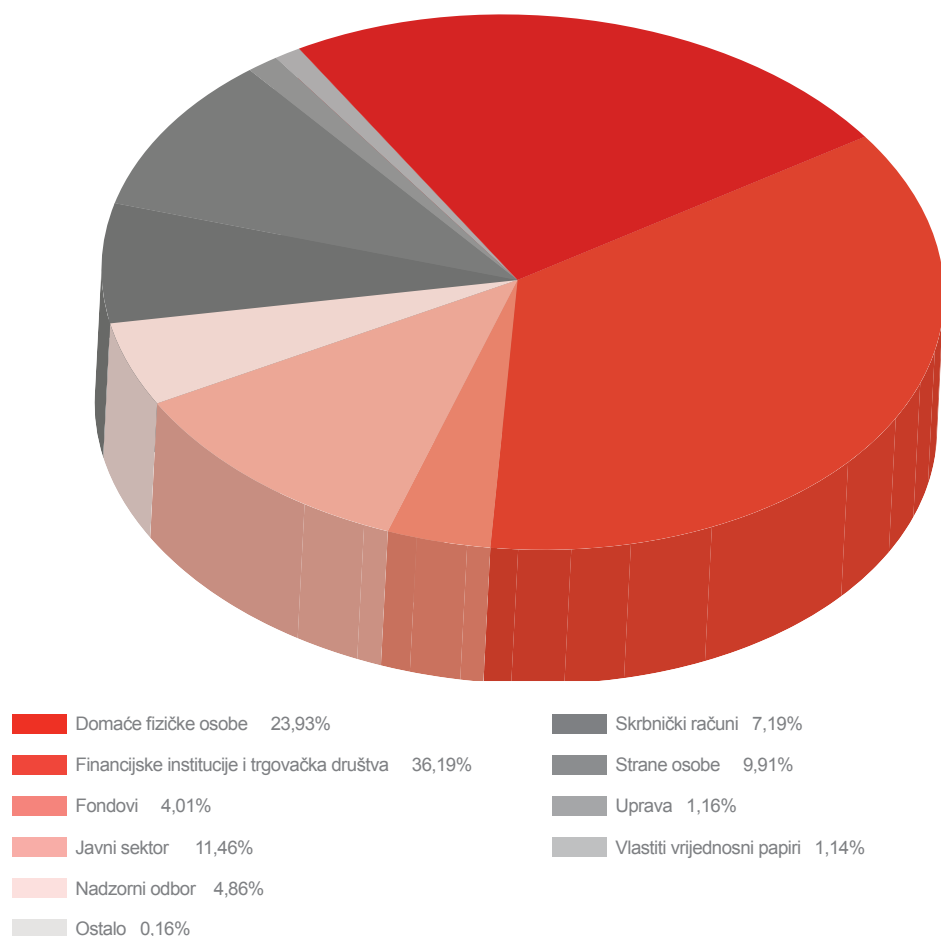
Izvor: Upitnik, Zagrebačka burza

Grafikon 1.25. Vlasnička struktura izdavatelja dionica koji na dan 31.12.2014. imaju ustrojen sustav unutarnje revizije

Izvor: Upitnik, SKDD

Grafikon 1.26. Vlasnička struktura izdavatelja dionica koji na dan 31.12.2014. nemaju ustrojen sustav unutarnje revizije

Izvor: Upitnik, SKDD

- Financijske institucije i trgovačka društva prevladavaju u vlasničkoj strukturi kako izdavatelja koji na dan 31. prosinca 2014. godine imaju ustrojen sustav unutarnje revizije tako i onih koji taj sustav na navedeni dan nemaju (26,14% odnosno 36,19%).

1.4.2. Upravljanje rizicima društva

Upravljanje rizicima u društvu od velike je važnosti, što se najbolje pokazalo i pokazuje se u vrijeme gospodarske i financijske krize te otežanih uvjeta poslovanja. Poseban je naglasak stavljen na financijske institucije. Propisima je uređeno mjerenje prudencijalnih rizika, koji obuhvaćaju tržišni, kreditni i operativni rizik te rizik likvidnosti. Pored navedenih, postoji i cijeli niz rizika koji se mogu pojaviti tijekom poslovanja određenog društva.

- Ukupno 39 izdavatelja navelo je da ima propisan interni propis za prepoznavanje, upravljanje i sprječavanje nastanka rizika.

- Ukupno 32 izdavatelja navela su kako su imenovala osobu zaduženu za upravljanje rizicima. Najviše izdavatelja koji su imenovali osobu zaduženu za upravljanje rizicima je iz sektora bankarstva (10), zatim sektora osiguranja (pet) te sektora prehrambene industrije, turizma i ostalih djelatnosti (tri izdavatelja iz svakog sektora).
- Kao najzastupljenije rizike u poslovanju tijekom 2014. izdavatelji su naveli rizik likvidnosti i kreditni rizik, zatim rizik makroekonomskog okruženja, operativni rizik, politički rizik te rizik kamatnih stopa.
- Ukupno 51 izdavatelj naveo je kako se tijekom 2014. materijalizirao neki od rizika, a njih 40 (78,43%) je uspjelo kontrolirati i upravljati navedenim materijaliziranim rizikom.
- Najčešći rizici koji su se materijalizirali kod izdavatelja tijekom 2014. jesu rizik likvidnosti, tržišni i kreditni rizik.
- Prema podacima iz dostavljenih Upitnika, rizici su se najviše realizirali kod izdavatelja iz prehrambenog sektora (devet), bankarskog sektora (sedam) i sektora turizma (pet).

1.4.3. Vanjska revizija

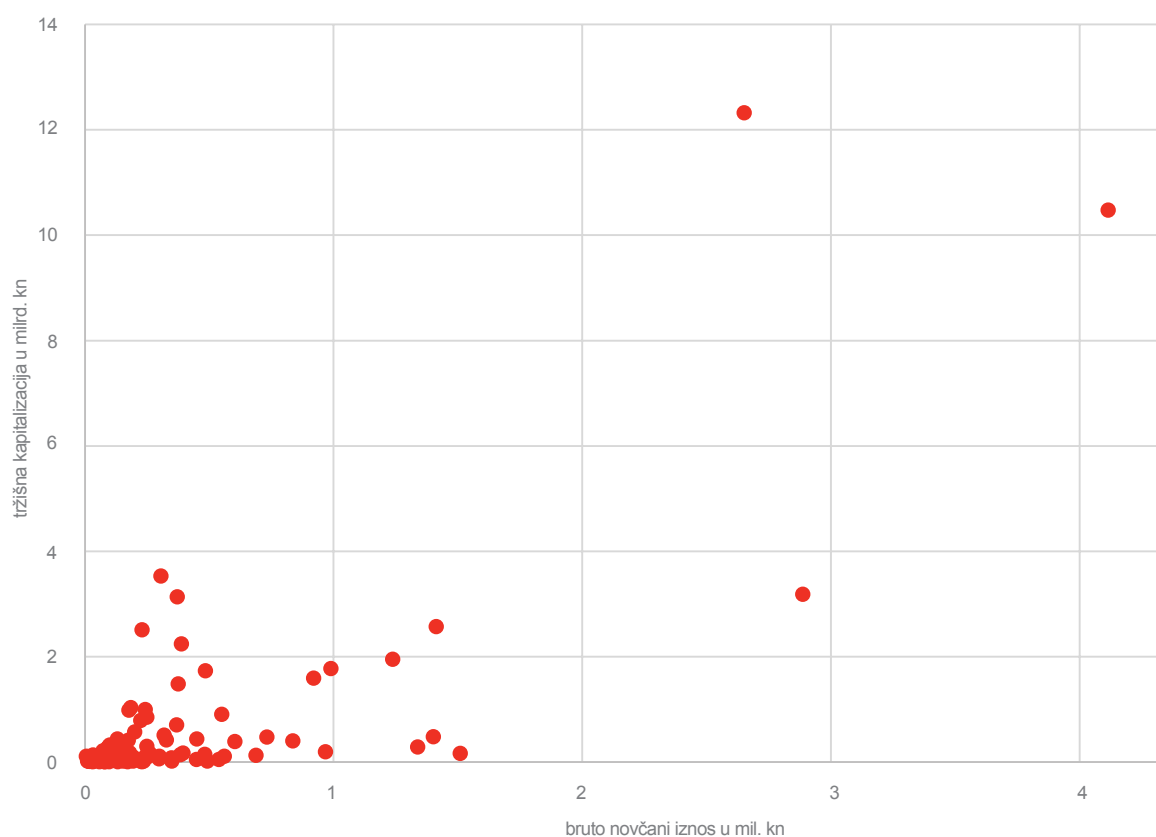
Prema Kodeksu korporativnog upravljanja društvo je dužno imati neovisne ovlaštene vanjske revizore kao važan instrument korporativnog upravljanja. Njihova je osnovna funkcija osigurati da financijski izvještaji društva adekvatno odražavaju stvarno stanje društva u cjelini. Neovisnim vanjskim revizorom smatra se onaj revizor koji nije vlasnički ni interesno povezan s društvom te ne pruža nikakve druge usluge društvu.

Revizori imaju ključnu ulogu u osiguranju da su financijski izvještaji pripremljeni na fer i pošten način.

- U 141 dostavljenom Upitniku za 2014. godinu navedeno je 41 različito revizorsko društvo. Najveći broj izdavatelja koji koriste usluge istog revizorskog društva jest 21 (devet je izdavatelja tijekom 2013. koristilo usluge istog revizorskog društva).
- Ukupno 59 izdavatelja koristilo je u 2014. godini usluge najvećih revizorskih društava (engl. the Big Four). Najviše izdavatelja koji koriste usluge navedenih revizorskih društava je iz sektora bankarstva i turizma (sedam izdavatelja iz svakog sektora), zatim sektora prehrambene industrije i industrije – razno (šest izdavatelja iz svakog sektora) te iz sektora osiguranja (pet izdavatelja).
- Tržišna kapitalizacija izdavatelja koji koriste usluge najvećih revizorskih društava iznosi 106 mlrd. kuna, odnosno 87,6% ukupne tržišne kapitalizacije izdavatelja koji su dostavili Upitnik za 2014. godinu.
- Prosječan broj godina korištenja usluga istog revizorskog društva od strane izdavatelja iznosi 6,7.
- Prosječan broj godina korištenja usluga istog ovlaštenog revizora u istom revizorskom društvu iznosi 5,3.
- Ukupno 129 izdavatelja navelo je bruto novčani iznos plaćen vanjskom revizorskom društvu za pružene usluge revizije tijekom 2014. godine. On je prosječno iznosio 326,6 tis. kuna, a kretao se u rasponu od 5,7 tis. kuna do 4,1 mil. kuna. Prosječan bruto novčani iznos isplaćen vanjskom revizorskom društvu 2013. godine iznosio je 272 tis. kuna.

- Ukupno 21 izdavatelj naveo je da je tijekom 2014. isplatio vanjskom revizorskom društvu novčani iznos za usluge različite od revizije. Prosječan isplaćeni bruto novčani iznos bio je 299 tis. kuna, a svi iznosi kretali su se u rasponu od 2,4 tis. kuna do 1,7 mil. kuna. Kao ostale usluge koje su vanjski revizori pružali izdavateljima tijekom 2014. navedene su usluge pravnog savjetovanja, dubinskog snimanja, usluge poreznog savjetovanja, analize stanja, seminari i sl.
- Ni jedan izdavatelj nije naveo da postoji povezanost vanjskog revizorskog društva i revizora s izdavateljem odnosno članovima uprave i nadzornog odbora te višeg rukovodećeg kadra izdavatelja (rodbinska i poslovna povezanost).

Grafikon 1.27. Bruto novčani iznos (u mil. kn) plaćen vanjskim revizorskim društvima za pružene usluge revizije tijekom 2014. u odnosu na tržišnu kapitalizaciju (u mlrd. kn) izdavatelja

Izvor: Upitnik, Zagrebačka burza

1.5. Odnosi s ulagateljima

Prema Kodeksu korporativnog upravljanja uprava izdavatelja dužna je ulagateljima učiniti dostupnim uravnotežene podatke koji se odnose i na pozitivne i na negativne strane poslovanja izdavatelja kako bi se ulagateljima omogućilo da na ispravan način razumiju i prosude stanje izdavatelja te na temelju tako prikupljenih podataka donesu odluke o svojim ulaganjima.

1.5.1. Internetske stranice izdavatelja

Izdavatelj je dužan, putem vlastitih javno dostupnih internetskih stranica, osigurati učinkovitu i praktičnu razmjenu informacija. Radi jednakog odnosa prema svim dioničarima, neovisno o državi podrijetla, izdavatelj sve podatke koje objavljuje treba objaviti na svojoj internetskoj stranici na hrvatskom i na engleskom jeziku.

- Svi izdavatelji koji su dostavili Upitnik za 2014. godinu (141) odgovorili su da imaju vlastite internetske stranice na hrvatskom jeziku, a 91 izdavatelj, odnosno njih 64,54%, odgovorilo je da ima vlastite internetske stranice i na engleskom jeziku.
- Ukupno 46 izdavatelja, odnosno njih 32,62%, navelo je da imaju ustrojen zaseban odjel ili zaposlenike koji su isključivo zaduženi za odnose s javnošću (ulagateljima) za 2014. godinu. Ustrojen zaseban odjel ili zaposlenike koji su zaduženi isključivo za odnose s javnošću (ulagateljima) ima najviše izdavatelja iz prehrambene industrije i turističkog sektora (osam izdavatelja iz svakog sektora) te bankarskog sektora (šest).
- Ukupno 44 izdavatelja, odnosno njih 31,21%, navelo je kako ima objavljen kalendar važnih događanja na svojim internetskim stranicama. U 2013. godini 33,33% izdavatelja navelo je kako ima objavljen kalendar važnih događanja na svojim internetskim stranicama.
- Ukupno 18 izdavatelja navelo je da je održalo jednu ili više konferencija za novinare tijekom 2014. godine. Najveći broj konferencija za novinare koje je održao jedan izdavatelj jest 25 (izdavatelj iz bankarskog sektora), a izdavatelji su u prosjeku održali 4,17 takvih konferencija. Kao najčešći razlozi sazivanja konferencija za novinare navedeni su: predstavljanje rezultata poslovanja (uključujući i financijske podatke) i značajnih poslova, prezentiranje proizvoda, promocije, najave investicija i događanja, sponzorstva, informiranje javnosti o procesu restrukturiranja odnosno tijekom postupka predstečajne nagodbe i sl.

1.5.2. Isplata dividende

Vlasništvo nad dionicom daje njenom vlasniku pravo na isplatu dividende. Odluku o isplati dividende donosi glavna skupština na prijedlog uprave društva. Dividenda se može isplatiti u novcu ili u dionicama. Također, uprava društva uz suglasnost nadzornog odbora može donijeti odluku o isplati predujma dividende.

- Na temelju podataka iz 141 dostavljenog Upitnika, 29 izdavatelja dionica, odnosno njih 20,57%, donijelo je odluku o isplati dividende tijekom 2014. godine.
- Prosječan iznos dividende po dionici u 2014. iznosio je 160,06 kuna (u 2013. iznosio je 110,59 kuna).

- Najviše izdavatelja koji su tijekom 2014. donijeli odluku o isplati dividende bilo je kao i 2013. godine iz turističkog sektora (sedam), zatim iz sektora prehrambene industrije, ostalih djelatnosti i bankarskog sektora (tri izdavatelja iz svakog sektora).
- Ukupna tržišna kapitalizacija izdavatelja koji su tijekom 2014. donijeli odluku o isplati dividende na kraju godine iznosila je 64,55 mlrd. kuna. Najveću tržišnu kapitalizaciju od izdavatelja koji su donijeli odluku o isplati dividende u 2014. imao je izdavatelj iz sektora telekomunikacija (12,32 mlrd. kuna), a najmanju izdavatelj iz sektora ostalih djelatnosti (25,59 mil. kuna).

2. Godišnji izvještaj o korporativnom upravljanju izdavatelja korporativnih obveznica

- Na kraju 2014. bilo je izdano ukupno 13 korporativnih obveznica 12 različitih izdavatelja, od kojih je svih 12 dostavilo ispunjeni Upitnik za 2014. godinu.
- Kamata se kretala od 4,500% do 9,7500%, odnosno u prosjeku je iznosila 7,0038% (na kraju 2013. kamata je u prosjeku iznosila 7,6593%).
- Tri izdavatelja povukla su korporativne obveznice sa službenog tržišta (obveznice dva izdavatelja dospjele su tijekom 2014., a jedan je izdavatelj izvršio prijevremeni otkup obveznica te je izdao nove obveznice, koje nije uvrstio na uređeno tržište). Korporativne obveznice jednog izdavatelja su temeljem sklopljene predstečajne nagodbe nad njihovim izdavateljem promijenile obilježja u dužnički vrijednosni papir s višekratnim dospeljem s udjelom nedospjele glavnice u nominalnom iznosu od 0,30 kuna po jednoj obveznici.
- Jedan je izdavatelj tijekom 2014. izdao nove korporativne obveznice, koje su uvrštene na redovito tržište Zagrebačke burze.
- Na kraju 2014. dva izdavatelja obveznica bila su iz financijskog, a ostalih 10 iz nefinancijskog sektora. Iz nefinancijskog sektora po dva izdavatelja obveznica bavila su se telekomunikacijama, građevinarstvom i trgovinom, a po jedan izdavatelj bavio se transportom, energijom, farmaceutikom i ostalim djelatnostima.
- Ni jedan izdavatelj korporativnih obveznica nije na dan 31. prosinca 2014. godine bio u stečaju, no jedan izdavatelj bio je u postupku predstečajne nagodbe.

2.1. Kapital i porijeklo kapitala izdavatelja obveznica

Temeljni kapital

U Tablici 2.1. prikazani su podaci o temeljnom kapitalu izdavatelja korporativnih obveznica i izdavatelja dionica i korporativnih obveznica.

Tablica 2.1. Temeljni kapital izdavatelja obveznica na dan 31.12.2012., 2013. i 2014.

Izdavatelji obveznica	Broj izdavatelja				2012.	2013.	2014.
	2012.	2013.	2014.				
s uvrštenim dionicama	3	3	3	Temeljni kapital	494.276.000	552.162.200	385.428.710
				Tržišna kapitalizacija	236.244.592	231.691.297	171.500.273
bez uvrštenih dionica	11	11	9	Temeljni kapital	22.882.547.500	23.076.060.547	23.190.111.948
				Tržišna kapitalizacija	1.434.075.625	2.508.359.591	2.471.273.177
UKUPNO	14	14	12	Temeljni kapital	23.376.823.500	23.628.222.747	23.575.540.658
				Tržišna kapitalizacija	1.670.320.218	2.740.050.888	2.642.773.449

Izvor: sudski registar, Zagrebačka burza

- Od 12 izdavatelja korporativnih obveznica tri su imala uvrštene i dionice na uređenom tržištu Zagrebačke burze na kraju 2014. godine.
- Ukupni temeljni kapital svih izdavatelja korporativnih obveznica smanjio se za 0,22% na kraju 2014. u odnosu na godinu prije, ali i broj izdavatelja smanjio se za dva. Temeljni kapital izdavatelja korporativnih obveznica s uvrštenim dionicama smanjio se za 30,19% na kraju 2014. u odnosu na godinu prije, ali i broj izdavatelja smanjio se za jedan. Temeljni kapital izdavatelja korporativnih obveznica bez uvrštenih dionica povećao se za 0,49% iako se broj izdavatelja smanjio za dva.
- Ukupna tržišna kapitalizacija svih izdavatelja korporativnih obveznica smanjila se za 3,55% na kraju 2014. u odnosu na prethodnu godinu. Tržišna kapitalizacija izdavatelja korporativnih obveznica s uvrštenim dionicama smanjila se za 25,98% na kraju 2014. u odnosu na prethodnu godinu, dok se tržišna kapitalizacija izdavatelja korporativnih obveznica bez uvrštenih dionica smanjila za 1,48%.

2.1.1. Vlasnička struktura izdavatelja korporativnih obveznica

Podaci o vlasničkoj strukturi izdavatelja obveznica izrađeni su na temelju podataka SKDD-a i stoga su analizirani samo izdavatelji korporativnih obveznica koji su osnovani kao dionička društva (10 izdavatelja).

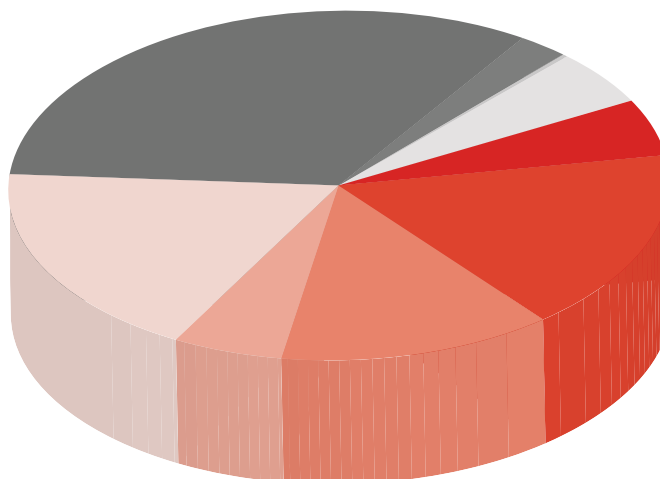
Vlasnička struktura promatrana je po grupama dioničara na način da ukupan zbroj svih grupa čini 100% vlasničke strukture izdavatelja, što znači da jedan dioničar može biti raspoređen samo u jednu grupu.

Grupe na koje je podijeljena struktura dioničkih društava jesu sljedeće:

- vlastite dionice
- financijske institucije i trgovačka društva
- fondovi (investicijski i mirovinski fondovi sa sjedištem u Republici Hrvatskoj)
- javni sektor (Republika Hrvatska)
- članovi uprave
- članovi nadzornog odbora
- domaće fizičke osobe (osim članova uprave i nadzornog odbora)
- strane osobe (osim članova uprave i nadzornog odbora)
- skrbnički računi
- ostalo.

Na Grafikonu 2.1. prikazana je vlasnička struktura izdavatelja korporativnih obveznica na dan 31. prosinca 2014. prema prethodno navedenim kategorijama.

Grafikon 2.1. Vlasnička struktura izdavatelja korporativnih obveznica na dan 31.12.2014.

Fondovi	5.29%	Strane osobe	32.97%
Javni sektor	16.71%	Skrbnički računi	2.48%
Članovi uprave	13.43%	Ostalo	0.02%
Članovi nadzornog odbora	5.42%	Vlastite dionice	0.24%
Domaće fizičke osobe	18.27%	Financijske institucije i trgovačka društva	5.19%

Izvor: SKDD

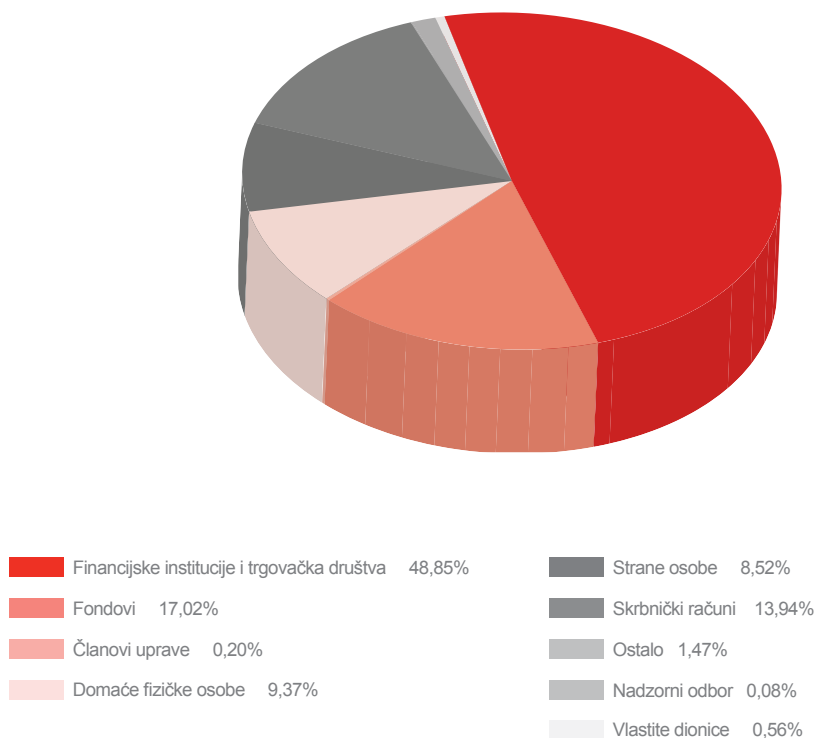
- Za razliku od prethodne godine, u vlasničkoj strukturi izdavatelja korporativnih obveznica koji su osnovani kao dionička društva najveći udio imale su strane osobe (32,97%), a javni sektor, koji je godinu prije bio na prvom mjestu s udjelom od 23,28%, u 2014. je bio na trećem mjestu s udjelom od 16,71%, i to iza domaćih fizičkih osoba (18,27%).

2.1.2. Vlasnička struktura imatelja korporativnih obveznica

Struktura imatelja korporativnih obveznica izrađena je prema istim kategorijama kao i vlasnička struktura izdavatelja korporativnih obveznica, bez kategorije javnog sektora, koja je iznosila 0,00%. Podaci su također preuzeti iz SKDD-a.

Na Grafikonu 2.2. prikazana je struktura imatelja korporativnih obveznica na dan 31. prosinca 2014. prema zadanim kategorijama.

Grafikon 2.2. Struktura imatelja korporativnih obveznica na dan 31.12.2014.

Izvor: SKDD

- Jednako kao i 2013. godine, imatelji korporativnih obveznica s najvećim udjelom bile su financijske institucije i trgovačka društva sa 48,85% udjela, a slijedili su ih fondovi i skrbnički računi.

2.2. Organi izdavatelja

U nastavku su analizirani podaci o organima izdavatelja obveznica, i to posebno za upravu, a posebno za nadzorni odbor. Podaci o glavnoj skupštini nisu analizirani s obzirom na to da izdavatelji obveznica imaju različite pravne oblike (dioničko društvo, društvo s ograničenom odgovornošću, poseban pravni oblik).

Svi izdavatelji obveznica koji su oblikovani kao dioničko društvo imaju dualistički sistem organizacije društva, odnosno uz glavnu skupštinu imaju još dva organa društva: upravu, koja vodi i zastupa društvo, i nadzorni odbor, koji nadzire poslove društva.

2.2.1. Uprava

U nastavku su analizirani podaci o članovima uprave izdavatelja obveznica koji su organizirani kao dioničko društvo na dan 31. prosinca 2012., 2013. i 2014. godine.

Uprava se može sastojati od jedne ili više osoba (direktora). Broj članova uprave propisuje se statutom izdavatelja. ZTD ne propisuje obvezni broj članova uprave.

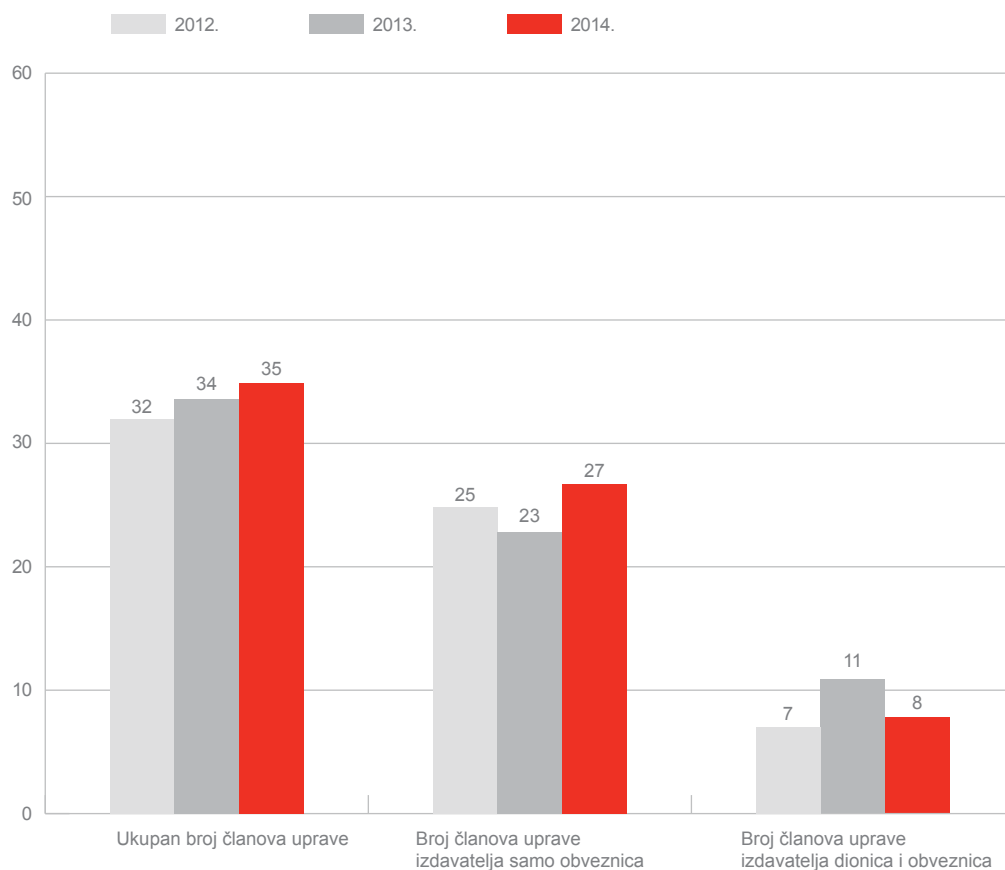
Članovi uprave mogu biti samo fizičke osobe koje su potpuno poslovno sposobne.

Podaci o veličini i strukturi uprave i nadzornog odbora analizirani su samo za one izdavatelje obveznica koji su organizirani kao dioničko društvo (10 izdavatelja).

U nastavku je analiziran broj članova uprave dioničkih društava izdavatelja korporativnih obveznica, kojih je bilo 11 na kraju 2012. i 2013. odnosno 10 na kraju 2014. godine.

Na Grafikonu 2.3. prikazan je ukupan broj članova uprave izdavatelja obveznica na kraju 2012., 2013. i 2014. godine.

Grafikon 2.3. Ukupan broj članova uprave na dan 31.12.2012., 2013. i 2014.

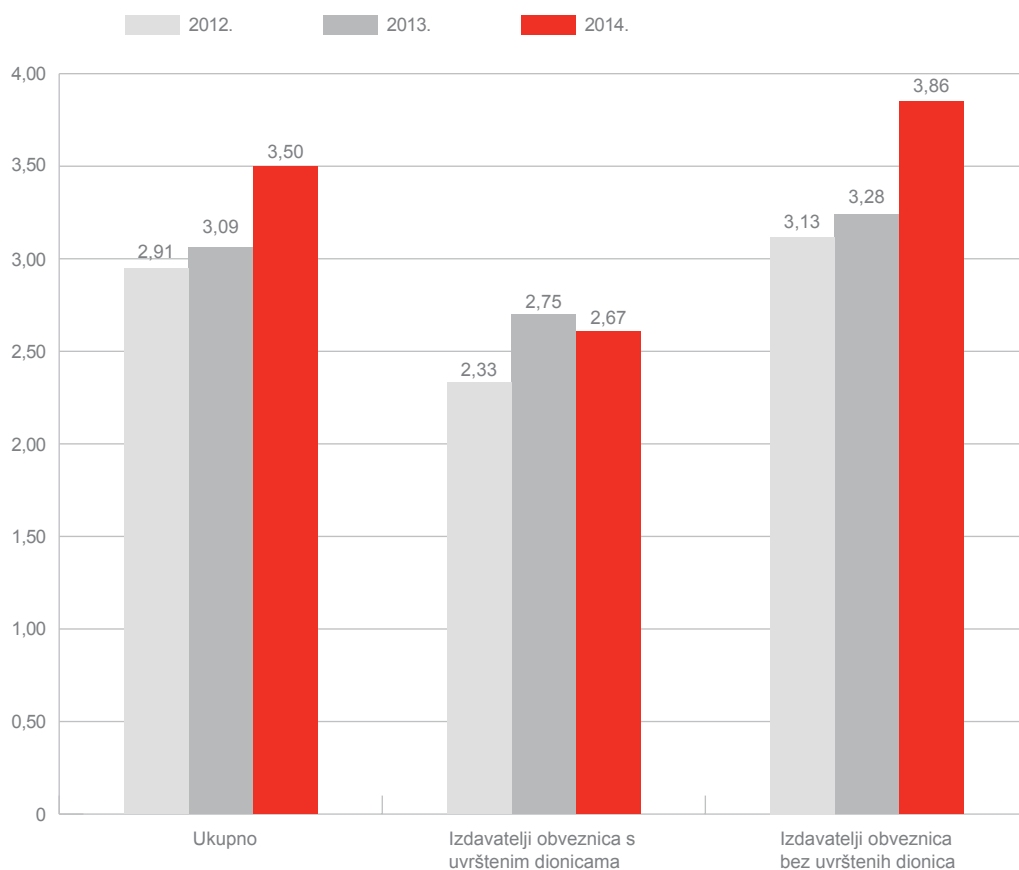

Izvor: sudski registar, Hanfa

- Na dan 31. prosinca 2014. najveći broj članova uprave bio je šest, koliko ih je imao samo jedan izdavatelj obveznica. Jedan izdavatelj imao je pet članova uprave, po tri izdavatelja imala su četiri odnosno tri člana uprave, jedan izdavatelj imao je dva te jedan izdavatelj samo jednog člana uprave.

Na Grafikonu 2.4. prikazan je prosječan broj članova uprave izdavatelja korporativnih obveznica na dan 31. prosinca 2012., 2013. i 2014. godine.

Grafikon 2.4. Prosječan broj članova uprave izdavatelja obveznica na dan 31.12.2012., 2013. i 2014.

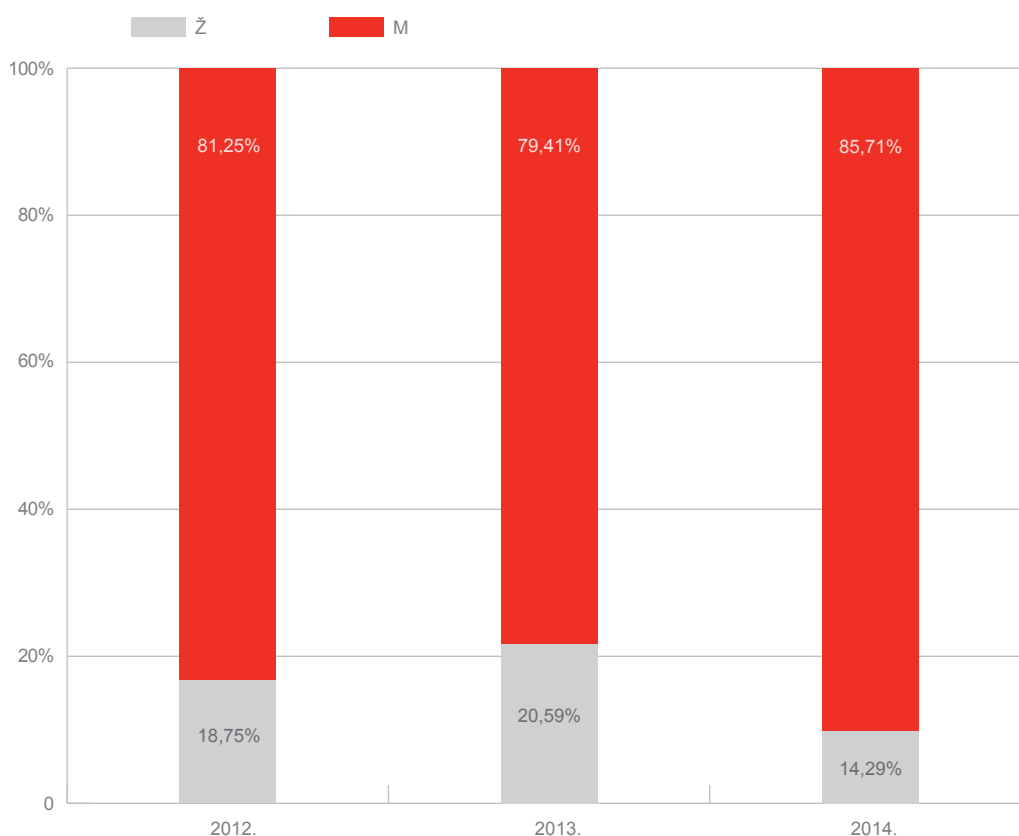
Izvor: sudski registar, Hanfa

Struktura članova uprave prema spolu, dobi i stručnoj spremi

- Broj žena u upravi izdavatelja korporativnih obveznica iznosio je pet na dan 31. prosinca 2014. godine. Ženu u upravi na dan 31. prosinca 2014. imala su četiri izdavatelja korporativnih obveznica.
- Na dan 31. prosinca 2014. najviše članova uprave izdavatelja korporativnih obveznica (44,74%) imalo je 45 – 55 godina, njih 39,47% imalo je 35 – 45 godina, 10,53% njih bilo je starije od 55 godina, a samo ih je 5,26% bilo mlađe od 35 godina.
- Što se tiče stručne spreme članova uprave izdavatelja korporativnih obveznica, njih čak 89,47% imalo je visoku stručnu spremu, a 10,53% ih imalo je titulu doktora znanosti.

Na Grafikonu 2.5. prikazan je udio žena u upravi izdavatelja korporativnih obveznica na dan 31. prosinca 2012., 2013. i 2014. godine.

Grafikon 2.5. Udio žena u upravi izdavatelja korporativnih obveznica na dan 31.12.2012., 2013. i 2014.

Izvor: sudski registar, Hanfa

Poslovnik o radu uprave

- Devet izdavatelja korporativnih obveznica navelo je kako ima interni propis rada uprave (poslovnik o radu uprave) za 2014. godinu, od čega je jedan izdavatelj naveo da je mijenjao taj propis tijekom godine. Kao razlog za izmjenu internih propisa rada uprave navedeni izdavatelj naveo je promjenu ovlasti članova uprave.

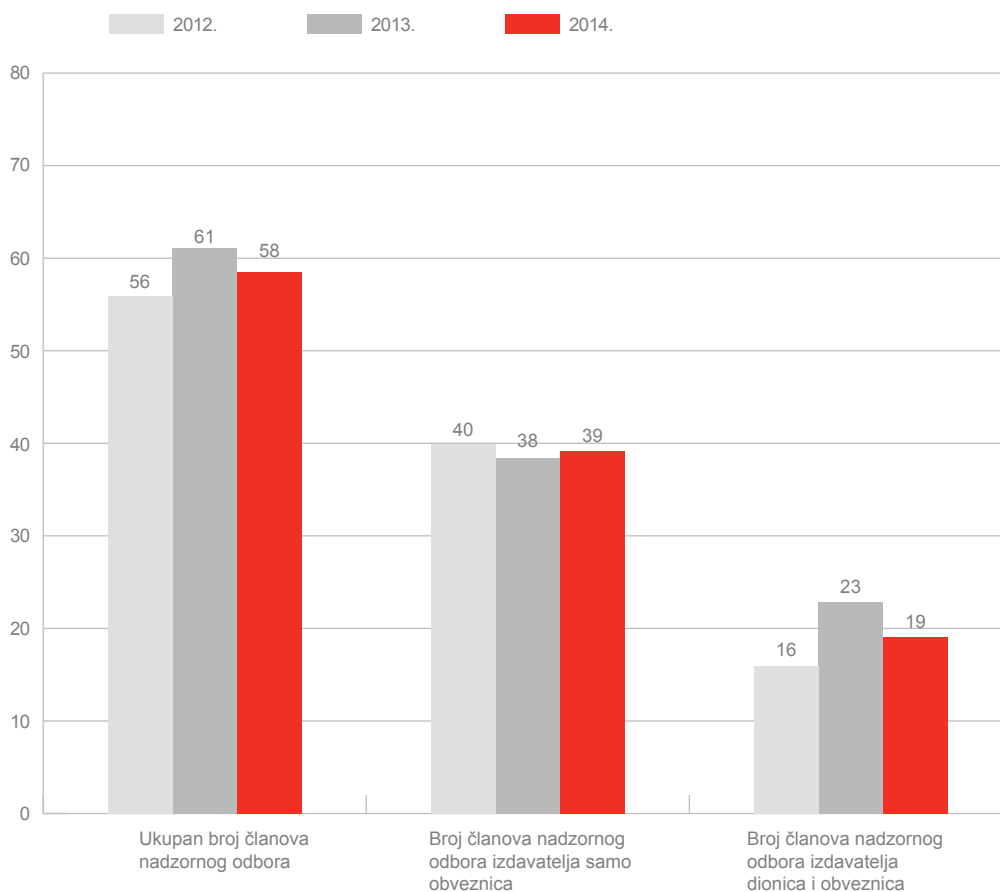
Sjednice uprave

- Sedam izdavatelja korporativnih obveznica navelo je kako ima raspored održavanja sjednica uprave za 2014., dok su dva izdavatelja navela kako imaju mogućnost sudjelovanja na sjednicama uprave putem opunomoćenika.
- Prosječan broj održanih sjednica uprave bio je 31,9 (pri čemu je najveći broj održanih sjednica bio 65, a najmanji dva).

2.2.2. Nadzorni odbor

Na Grafikonu 2.6. prikazan je ukupan broj članova nadzornog odbora izdavatelja korporativnih obveznica na kraju 2012., 2013. i 2014. godine.

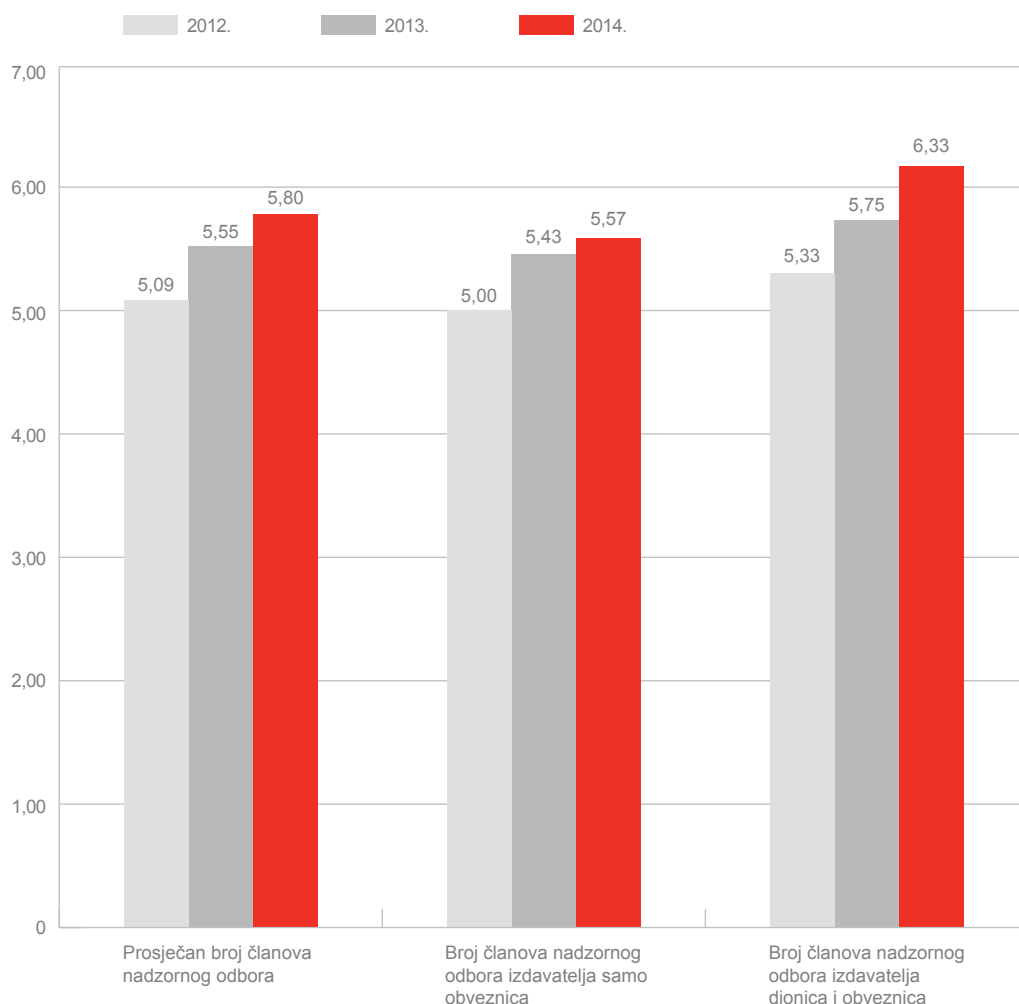
Grafikon 2.6. Ukupan broj članova nadzornog odbora na dan 31.12.2012., 2013. i 2014.

Izvor: sudski registar

Na Grafikonu 2.7. prikazan je prosječan broj članova nadzornog odbora izdavatelja korporativnih obveznica na dan 31. prosinca 2012., 2013. i 2014. godine.

Grafikon 2.7. Prosječan broj članova nadzornog odbora izdavatelja korporativnih obveznica na dan 31.12.2012., 2013. i 2014.

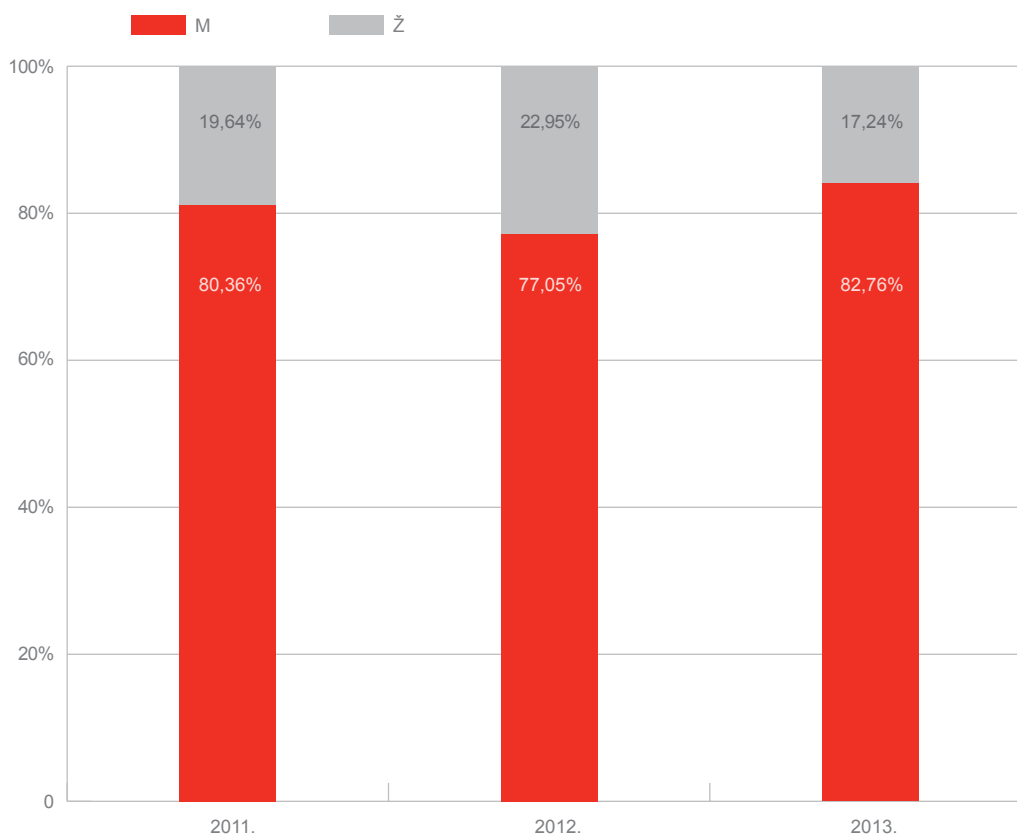
Izvor: sudski registar

- Prosječan broj članova nadzornih odbora izdavatelja korporativnih obveznica povećao se u 2014. u svim promatranim kategorijama.

Struktura članova nadzornog odbora prema spolu, dobi i stručnoj spremi

Na Grafikonu 2.8. prikazan je udio žena u nadzornom odboru izdavatelja korporativnih obveznica na dan 31. prosinca 2012., 2013. i 2014. godine.

Grafikon 2.8. Udio žena u nadzornom odboru izdavatelja korporativnih obveznica na dan 31.12.2012., 2013. i 2014.

Izvor: sudski registar

- U promatranom razdoblju prosječan broj žena u nadzornim odborima izdavatelja korporativnih obveznica iznosio je 17,24%, što je više od prosječnog broja žena u upravama izdavatelja korporativnih obveznica u istom razdoblju (14,29%), ali je još uvijek daleko od uravnotežene zastupljenosti.
- Na dan 31. prosinca 2014. najviše članova nadzornih odbora izdavatelja korporativnih obveznica (41,54%) imalo je više od 55 godina, njih 26,15% imalo je 45 – 55 godina, 21,54% ih je imalo 35 – 45 godina, dok ih je 10,77% bilo mlađe od 35 godina.
- Što se tiče stručne spreme članova nadzornih odbora izdavatelja korporativnih obveznica, najviše njih (69,23%) imalo je visoku stručnu spremu, 13,85% ih je imalo višu stručnu spremu, 10,77% imalo je titulu doktora znanosti, a 6,15% ih je imalo srednju stručnu spremu.

Komisije nadzornog odbora

- Osam izdavatelja navelo je da ima osnovanu komisiju za reviziju u 2014. godini, dok po dva izdavatelja imaju osnovanu komisiju za nagrađivanje i komisiju za imenovanja.

Interne procedure rada komisija

- Pet od osam izdavatelja koji imaju osnovanu komisiju za reviziju u 2014. navelo je da imaju i interne procedure rada komisije za reviziju.
- Svi izdavatelji koji imaju komisiju za nagrađivanje i komisiju za imenovanja imaju donesene i interne procedure rada navedenih komisija.
- Dva izdavatelja navela su da izrađuju izvješća o radu komisija, a izvješća komisija jednog izdavatelja dostupna su i javnosti.

Sastanci

- Sedam od osam izdavatelja koji imaju osnovanu komisiju za reviziju u 2014. navelo je kako se ta komisija i sastala tijekom 2014. godine. Komisije za reviziju u prosjeku su održale 2,42 sastanka tijekom 2014. godine.
- Dva izdavatelja navela su da su u 2014. održana tri sastanka komisije za nagrađivanje i tri sastanka komisije za imenovanja.

Ostale komisije

- Dva izdavatelja navela su da imaju osnovanu dodatnu komisiju u 2014. godini. Nazivi dodatnih komisija jesu odbor za rizike i komisija za korporativno upravljanje.

2.3. Naknade

2.3.1. Naknade članovima uprave

Šest izdavatelja korporativnih obveznica navelo je da ima politiku nagrađivanja članova uprave u 2014. godini, dok je u 2013. tu politiku imalo pet, a u 2012. četiri izdavatelja.

U Tablici 2.2. prikazan je broj izdavatelja koji su dostavili prosječan fiksni i varijabilni bruto iznos isplaćen članovima uprave izdavatelja korporativnih obveznica, prosječan iznos ostalih nagrada isplaćenih članovima uprave te prosječan novčani iznos opcija koje imaju članovi uprave i odgovarajući iznos tijekom 2014., 2013. i 2012. godine.

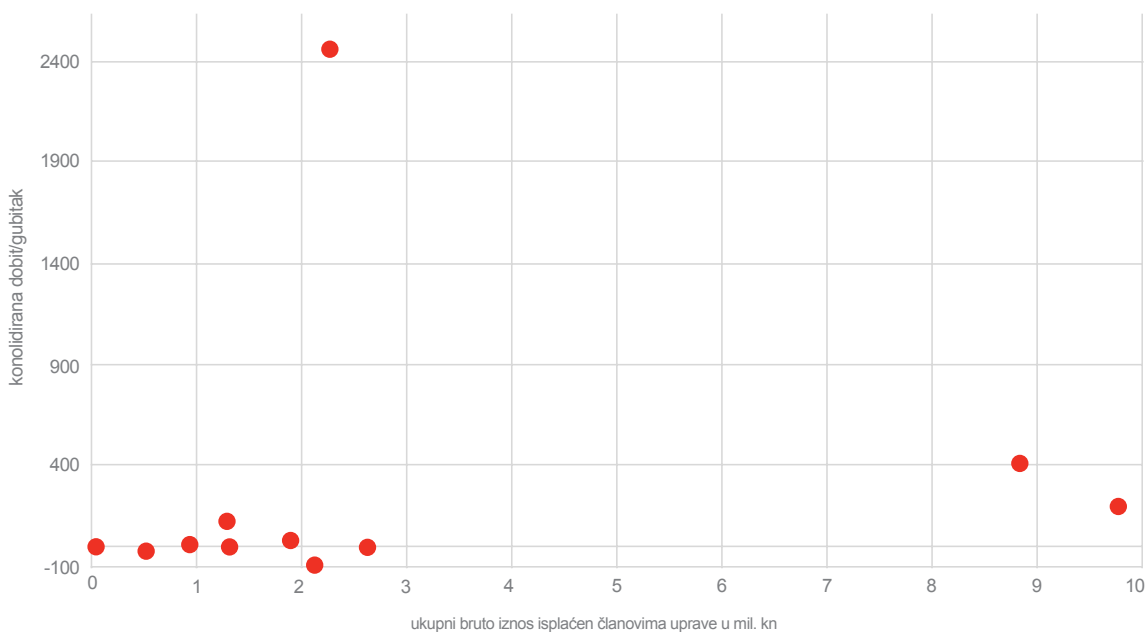
Tablica 2.2. Iznosi isplaćenih naknada članovima uprave izdavatelja korporativnih obveznica tijekom 2014., 2013. i 2012.

		Prosječan bruto iznos isplaćen članovima uprave tijekom godine		Prosječan iznos ostalih nagrada isplaćenih članovima uprave tijekom godine	Prosječan novčani iznos opcija koje imaju članovi uprave
		Fiksni iznos	Varijabilni iznos		
2014.	Broj izdavatelja	11	4	1	2
	Iznos	2.858.047	1.222.545	2.304.000	85.187.595
2013.	Broj izdavatelja	11	2	1	2
	Iznos	2.992.909	2.090.242	230.400	66.964.225
2012.	Broj izdavatelja	13	2	1	2
	Iznos	2.674.849	2.069.916	5.892.847	46.896.957

Izvor: Upitnik

- U odnosu na 2013. godinu došlo je do blagog pada prosječnih bruto fiksnih iznosa isplaćenih članovima uprave, dok se prosječan bruto varijabilni iznos isplaćen članovima uprave gotovo prepолоvio u odnosu na 2013. godinu.
- Tri izdavatelja navela su kako se glavnoj skupštini podnosi godišnji izvještaj o nagradama članovima uprave.
- Postojanje opcija kao načina nagrađivanja i motivacije članova uprave navela su dva izdavatelja, jedan u iznosu od 170 mil. kuna, a jedan u iznosu od 375.190 kuna.

Grafikon 2.9. Ukupni bruto fiksni iznos (u mil. kn) isplaćen članovima uprave tijekom 2014. u odnosu na konsolidirani financijski rezultat izdavatelja (u mil. kn)

Izvor: Upitnik, Zagrebačka burza

2.3.2. Naknade članovima nadzornog odbora

- Četiri izdavatelja korporativnih obveznica navela su kako visinu nagrade članovima nadzornog odbora određuje glavna skupština, dok su dva izdavatelja navela kako je visina nagrade propisana statutom. Ostali izdavatelji nisu odgovorili.

U Tablici 2.3. prikazan je broj izdavatelja koji su dostavili prosječan fiksni i varijabilni bruto iznos isplaćen članovima nadzornog odbora izdavatelja korporativnih obveznica i prosječan iznos ostalih nagrada isplaćenih članovima nadzornog odbora i odgovarajući iznos tijekom 2014., 2013. i 2012. godine.

Tablica 2.3. Iznosi isplaćenih naknada članovima uprave nadzornog odbora izdavatelja korporativnih obveznica tijekom 2014., 2013. i 2012.

		Prosječan bruto iznos isplaćen članovima nadzornog odbora tijekom godine		Prosječan iznos ostalih nagrada isplaćenih članovima nadzornog odbora
		Fiksni iznos	Varijabilni iznos	
2014.	Broj izdavatelja	9	0	1
	Iznos	493.758	0	126.951
2013.	Broj izdavatelja	8	0	0
	Iznos	327.873	0	0
2012.	Broj izdavatelja	9	0	2
	Iznos	336.428	0	126.656,34

Izvor: Upitnik

- Kao ni u proteklom razdoblju, izdavatelji korporativnih obveznica nisu isplaćivali članovima nadzornih odbora varijabilne naknade, dok je jedan izdavatelj članovima nadzornog odbora isplatio ostale nagrade u iznosu od 126.951 kune.
- Tri izdavatelja navela su kako se glavnoj skupštini tijekom 2014. podnosio godišnji izvještaj o nagradama članovima nadzornog odbora.

2.3.3. Transakcije s povezanim osobama

- Četiri izdavatelja navela su da imaju interni propis postupanja u slučajevima transakcija s povezanim osobama u 2014. godini (u 2013. dva su izdavatelja imala navedeni interni propis).

U Tablici 2.4. prikazan je iznos prijavljenih transakcija tijekom 2012., 2013. i 2014. koje je izdavatelj korporativnih obveznica sklopio sa sljedećim interesnim skupinama: s dioničarima koji imaju više od 5% temeljnog kapitala izdavatelja, s članovima uprave i nadzornog odbora izdavatelja, s višim rukovodstvom izdavatelja te unutar grupe kojoj izdavatelj pripada ili joj je na vrhu.

Tablica 2.4. Prosječan iznos prijavljenih transakcija s povezanim osobama tijekom 2012., 2013. i 2014.

		Bruto novčani iznos poslova (transakcija s povezanim osobama) koje je izdavatelj sklopio			
		s dioničarima koji imaju više od 5% temeljnog kapitala izdavatelja	s članovima uprave i nadzornog odbora izdavatelja	s višim rukovodstvom izdavatelja	unutar grupe kojoj pripada ili joj je na vrhu
2014.	Broj izdavatelja koji su prijavili transakciju	3	2	1	2
	Prosječan iznos transakcije u kunama	3.100.146.394	39.994.278	65.746.601	867.586.358
2013.	Broj izdavatelja koji su prijavili transakciju	4	3	1	3
	Prosječan iznos transakcije u kunama	2.391.022.419	22.005.241	71.944.839	669.129.984
2012.	Broj izdavatelja koji su prijavili transakciju	5	4	2	3
	Prosječan iznos transakcije u kunama	2.195.173.621	21.978.025	36.174.739	616.632.660

Izvor: Upitnik

- Tijekom 2014., jednako kao i prethodnih godina, daleko najveći iznos transakcija s povezanim osobama izdavatelji su sklopili s dioničarima koji imaju više od 5% temeljnog kapitala izdavatelja.

2.3.4. Sukob interesa

- Šest izdavatelja navelo je kako ima interni propis za prepoznavanje, sprječavanje i prijavljivanje sukoba interesa u 2014. godini (jedan više nego u 2013. i 2012. godini). Kao osnovne postavke internog propisa u vezi sa sukobom interesa izdavatelji su naveli sljedeće: transparentnost poslovanja, sprječavanje sukoba između privatnog i javnog interesa, kontrola i provjera informacija, nepristranost u radu, borba protiv korupcije.
- Kao ni tijekom 2012. i 2013. godine, ni jedan izdavatelj nije prijavio slučaj sukoba interesa u 2014. godini.

2.4. Revizija i kontrola

2.4.1. Unutarnja revizija i kontrola

- Devet od 12 izdavatelja navelo je kako ima sustav unutarnje kontrole u 2014. godini.
- Sedam od 12 izdavatelja navelo je kako ima sustav unutarnje revizije u 2014. godini.

2.4.2. Upravljanje rizicima društva

- Šest izdavatelja (pet izdavatelja u 2013.) navelo je kako ima propisan interni propis za prepoznavanje, upravljanje i sprječavanje nastanka rizika u 2014. godini.
- Devet izdavatelja (pet izdavatelja u 2013.) navelo je kako su imenovali osobu zaduženu za upravljanje rizicima u 2014. godini. Kao funkciju navedene osobe izdavatelji su naveli internog revizora, direktora financija, člana uprave, direktora logistike te inspektora sigurnosti i zaštite okoliša.
- Pet izdavatelja (jednako kao i u 2013.) navelo je kako se tijekom 2014. materijalizirao neki od sljedećih rizika: valutni rizik (dva izdavatelja), rizik makroekonomskog okruženja (dva izdavatelja) te kreditni rizik (jedan izdavatelj). Kao uzroci nastajanja navedenih rizika navedeni su: obveze za kredite u stranoj valuti, smanjenje ekonomskih aktivnosti u državi, cjelokupna gospodarska situacija te kompleksnost poslovanja.
- Svi izdavatelji kod kojih se materijalizirao neki od rizika uspjeli su kontrolirati i upravljati navedenim rizicima.

2.4.3. Vanjska revizija

- Ukupno 12 izdavatelja korporativnih obveznica koristilo je usluge šest različitih vanjskih revizora tijekom 2014. godine. Sedam izdavatelja koristilo je usluge najvećih revizorskih društava (engl. the Big Four).
- Najveći broj izdavatelja koji su koristili usluge istog revizorskog društva jest pet.
- Sva tri izdavatelja korporativnih obveznica koji su ujedno i izdavatelji dionica koristila su usluge istog revizorskog društva, i to iz grupe najvećih revizorskih društava.
- Na kraju 2014. prosječan broj godina korištenja usluga istog vanjskog revizorskog društva iznosio je 5,08 (6,08 u 2013. odnosno 5,86 u 2012. godini).
- Na kraju 2014. prosječan broj godina korištenja usluga istog ovlaštenog vanjskog revizora u istom revizorskom društvu iznosio je 3,82 (4,75 u 2013. odnosno 4,46 u 2012. godini).
- Bruto novčani iznos plaćen vanjskom revizorskom društvu za pružene usluge revizije tijekom 2014. navelo je 12 izdavatelja, a iznos se kretao od 114,5 tis. kuna do 709 tis. kuna. U prosjeku, vanjskim revizorima izdavatelji su isplatili 328 tis. kuna (376 tis. kuna u 2013.) za pružene usluge revizije tijekom 2014. godine.
- Bruto novčani iznos plaćen vanjskom revizorskom društvu za ostale pružene usluge tijekom 2014. navela su četiri izdavatelja, a on se kretao od 3,6 tis. kuna do 1 mil. kuna. Kao usluge koje nisu revizorske, a za koje su izdavatelji tijekom 2014. isplatili novčane iznose vanjskim revizorskim društvima navedeni su trošak seminara, usluge financijskog savjetovanja te usluge stručnog usavršavanja.
- Ni jedan izdavatelj korporativnih obveznica nije naveo da postoji povezanost vanjskog revizorskog društva i revizora s izdavateljem odnosno članovima uprave i nadzornog odbora te višeg rukovodećeg kadra izdavatelja.

Popis tablica

Broj tablice	Naziv	Stranica
	1. Godišnji izvještaj o korporativnom upravljanju izdavatelja dionica	
1.1.	Podjela izdavatelja prema grupama djelatnosti na dan 31.12.2012., 2013. i 2014. godine	7
1.2.	Iznosi naknada članovima uprave izdavatelja dionica tijekom 2014., 2013. i 2012. godine (u kn)	30
1.3.	Iznosi naknada članovima nadzornog odbora izdavatelja dionica tijekom 2014., 2013. i 2012. godine (u kn)	34
1.4.	Prosječan iznos prijavljenih transakcija s povezanim osobama tijekom 2012., 2013. i 2014. godine (u kn)	36
	2. Godišnji izvještaj o korporativnom upravljanju izdavatelja korporativnih obveznica	
2.1.	Temeljni kapital izdavatelja korporativnih obveznica na dan 31.12.2012., 2013. i 2014. godine	46
2.2.	Iznosi isplaćenih naknada članovima uprave izdavatelja korporativnih obveznica tijekom 2014., 2013. i 2012. godine	56
2.3.	Iznosi isplaćenih naknada članovima uprave nadzornog odbora izdavatelja korporativnih obveznica tijekom 2014., 2013. i 2012. godine	57
2.4.	Prosječan iznos prijavljenih transakcija s povezanim osobama tijekom 2012., 2013. i 2014. godine	58

Popis grafikona

Broj grafikona	Naziv	Stranica
	1. Godišnji izvještaj o korporativnom upravljanju izdavatelja dionica	
1.1.	Tržišna kapitalizacija uređenog tržišta Zagrebačke burze na dan 31.12.2012., 2013. i 2014. godine	8
1.2.	Vlasnička struktura izdavatelja dionica na dan 31.12.2014. godine	10
1.3.	Vlasnička struktura izdavatelja dionica na dan 31.12.2014. godine u odnosu na tržišnu kapitalizaciju (u mlrd. kn)	11
1.4.	Vlasnička struktura izdavatelja dionica na dan 31.12.2014. godine u odnosu na free float	12
1.5.	Podrijetlo kapitala izdavatelja na dan 31.12.2012., 2013. i 2014. godine	13
1.6.	Udio domaćeg i stranog kapitala u izdavateljima dionica na dan 31. prosinca 2014. godine u odnosu na free float	14
1.7.	Prosječan broj članova uprave prema vrsti tržišta na dan 31.12.2012., 2013. i 2014. godine	16
1.8.	Prosječan broj članova uprave na dan 31.12.2014. godine u odnosu na free float	17
1.9.	Zastupljenost muškaraca i žena u upravama na dan 31.12.2012., 2013. i 2014. godine	18
1.10.	Vlasnička struktura izdavatelja dionica koji imaju interni propis rada uprave na 31.12.2014. godine	19
1.11.	Vlasnička struktura izdavatelja dionica koji nemaju interni propis rada uprave na 31.12.2014. godine	20
1.12.	Broj članova uprave koji su istovremeno članovi uprave/nadzornog odbora drugih izdavatelja u 2012., 2013. i 2014. godini	22
1.13.	Prosječan broj članova nadzornog odbora prema vrsti tržišta na dan 31.12.2012., 2013. i 2014. godine	23
1.14.	Prosječan broj članova nadzornog odbora na dan 31.12.2014. s obzirom na free float	24
1.15.	Zastupljenost muškaraca i žena u nadzornom odboru izdavatelja u 2012., 2013. i 2014. godini	25
1.16.	Broj izdavatelja koji imaju osnovanu komisiju za reviziju na 31.12.2014. godine s obzirom na tržišnu kapitalizaciju izdavatelja	27
1.17.	Vlasnička struktura izdavatelja koji imaju osnovanu komisiju za reviziju na 31.12.2014. godine	28
1.18.	Vlasnička struktura izdavatelja koji nemaju osnovanu komisiju za reviziju na 31.12.2014. godine	29
1.19.	Ukupno isplaćeni bruto fiksni iznos članovima uprave (u mil. kn) tijekom 2014. godine u odnosu na tržišnu kapitalizaciju izdavatelja (u mlrd. kn)	31
1.20.	Vlasnička struktura izdavatelja dionica koji su tijekom 2014. godine isplatili članovima uprave bruto fiksni iznos u iznosu većem od 5 mil. kn	32
1.21.	Vlasnička struktura izdavatelja dionica koji na 31.12.2014. imaju donesenu politiku nagrađivanja članova uprave	33
1.22.	Vlasnička struktura izdavatelja dionica koji na 31.12.2014. nemaju donesenu politiku nagrađivanja članova uprave	33
1.23.	Izdavatelji koji na 31.12.2014. godine imaju donesen interni propis za prepoznavanje, sprječavanje i prijavljivanje sukoba interesa u odnosu na tržišnu kapitalizaciju izdavatelja (u mlrd. kn) i tržište na kojem su dionice uvrštene	37
1.24.	Udio izdavatelja koji imaju ustrojen sustav unutarnje revizije u odnosu na tržišnu kapitalizaciju izdavatelja (u mlrd.kn.)	40
1.25.	Vlasnička struktura izdavatelja dionica koji na 31.12.2014. godine imaju ustrojen sustav unutarnje revizije	40
1.26.	Vlasnička struktura izdavatelja dionica koji na 31.12.2014. godine nemaju ustrojen sustav unutarnje revizije	41

1.27.	Bruto novčani iznos (u mil. kn) plaćen vanjskim revizorskim društvima za pružene usluge revizije tijekom 2014. godine u odnosu na tržišnu kapitalizaciju (u mlrd. kn) izdavatelja	43
2. Godišnji izvještaj o korporativnom upravljanju izdavatelja korporativnih obveznica		
2.1.	Vlasnička struktura izdavatelja korporativnih obveznica na dan 31.12.2014. godine	47
2.2.	Struktura imatelja korporativnih obveznica na dan 31.12.2014. godine	48
2.3.	Ukupan broj članova uprave na dan 31.12.2012., 2013. i 2014. godine	49
2.4.	Prosječan broj članova uprave izdavatelja obveznica na dan 31.12.2012., 2013. i 2014. godine	50
2.5.	Udio žena u upravi izdavatelja korporativnih obveznica na dan 31.12.2012., 2013. i 2014. godine	51
2.6.	Ukupan broj članova nadzornog odbora na dan 31.12.2012., 2013. i 2014. godine	52
2.7.	Prosječan broj članova nadzornog odbora izdavatelja korporativnih obveznica na dan 31.12.2012., 2013. i 2014. godine	53
2.8.	Udio žena u nadzornom odboru izdavatelja korporativnih obveznica na dan 31.12.2012., 2013. i 2014. godine	54
2.9.	Ukupni bruto fiksni iznos (u mil. kn) isplaćen članovima uprave tijekom 2014. godine u odnosu na konsolidirani financijski rezultat izdavatelja (u mil. kn)	56